Вилијам Х. Гас

ПЕДЕРСЕНОВ КЛИНАЦ

Први део

1.

Велики Ханс је викнуо, те сам изашао. Штала је била мрачна, али сунце је пекло по снегу. Ханс је носио нешто из јасала. Викнуо сам, али Велики Ханс није чуо. Ушао је у кућу с тим што је носио пре но што сам стигао до степеница.

Био је то Педерсенов клинац. Ханс га је сместио на кухињски сто као да је комад шунке и приставио лонац. Није ништа говорио. Претпостављам да је закључио како је довољно буке направио један узвик из јасала. Кева је петљала око дечакове одеће која је била укрућена од леда. Сваки издах био јој је пропраћен једним „ух“. Кад је напунио лонац, Ханс је рекао:

Донеси мало снега и позови ћалета.

Зашто?

Донеси мало снега.

Узео сам велику кофу испод судопере и лопату поред шпорета. Трудио сам се да не журим и нико није ништа рекао. На трему је било наноса по ободу, те сам мало захватио одатле. Кад сам вратио кофу, Ханс је рекао:

Ту има угљене прашине. Донеси још.

Мало угља неће да шкоди.

Донеси још.

Угаљ греје.

Није довољно. Завежи и иди по ћалета.

Кева је била развила тесто на столу тамо где је Ханс спустио Педерсеновог клинца као надев. Дечакова одећа је углавном била на поду где само што није створила бару. Ханс је почео да му трља лице снегом. Кева је престала с покушајима да скине ствари с њега и просто стала покрај стола, шака удаљених од тела као да су влажне, најпре зурећи у Великог Ханса, а потом у клинца.

Иди.

Зашто?

Рекао сам ти.

Мислим на ћалета...

Знам на шта мислиш. Иди.

Пронашао сам картонску кутију од кондензованог млека и лопатом је напунио снегом. Била је премала, као што сам претпоставио. Пронашао сам још једну с драњцима и старим сунђером које сам избацио. Од Кембелове супе. И њу сам напунио

остатком наноса. Снег ће се отопити кроз дно кутија, али нисам марио за то. Клинац је сад био наг. Било ми је драго што је мој већи.

Изгледа као болесно прасенце.

Завежи и иди по ћалета.

Спава.

Аха.

Не воли да га буде.

Знам. Зар ми то није познато колико и теби? Иди по њега.

Шта ће ти он?

Требаће нам његов виски.

То он може лако да среди. Као што сређује ту пукотину на свом лицу. Ако је уопште ишта остало.

Лонац је пиштао.

Шта ћемо са овим?, питала је кева.

Чекај, Хед. Хоћу сад да идеш. Доста ми је приче. Иди, чујеш?

Шта ћемо с њима? Све је мокро, рекла је.

Отишао сам да пробудим маторог. Није волео да га дижу из кревета. Био је превише чврст и дубок, тај његов сан. Болело га је уво за Педерсеновог клинца, баш као и мене. Педерсенов клинац је био обичан клинац. Није имао никакву тежину. Не онако као ја. И матори ће побеснети, немоћан да види, кад дође оданде где је спавао. Закључио сам да мрзим Великог Ханса, мада то није било ништа ново за мене. У том тренутку сам мрзео Великог Ханса јер сам размишљао о томе како ће ћале трептати очима на мене – као да сам сунце које се одбија од снег и пече да би га ослепело. Очи су му биле старе и никад нису добро виделе, али обасјане вискијем севале би на моју буку, поцрвенеле би и разјаривале би га. Закључио сам да мрзим и Педерсеновог клинца, који умире у нашој кухињи, а ја сам одсутан и не могу да гледам, умире само да би удовољио Хансу и присиљава ме да идем шкрипавим степеницама и ходником на промаји, док ћале хрче и шишти, склупчан с краја под прекривачима попут балеге прекривене снегом. Ах, неће он марити за Педерсеновог клинца. Неће марити да га пробуде само да би дао мало свог пића неком балавцу и притом можда изгубио једно од својих скровишта. То би га довољно ражестило да је трезан. Покушао сам да не журим иако је било хладно и иако је Педерсенов клинац био у кухињи.

Био је скроз затрпан, као што сам и мислио. Ћушнуо сам га у раме и позвао. Мислим да је чуо своје име. Оно је зауставило хркање, али није се померио, само се мало окренуо кад сам га ћушнуо. Прекривачи су склизнули низ његов жгољави врат, те сам му угледао главу, чупаву као маслачак кад сазри, али лице му је било окренуто према зиду – на малтеру је била бледа сенка његовог носа – и помислио сам: па, сад не изгледаш баш као насилна пијана свиња. Нисам био сигуран да ли и даље спава. Препредени кучкин син. Чуо је да га дозивам. Продрмао сам га мало јаче и био нешто бучнији. Ћааалееее, ај, рекао сам.

Нагињао сам се скроз преко кревета. Добро сам знао. Увек је спавао близу зида, па сте морали да се нагињете да допрете до њега. О, био је паметан. То вас је одбијало. Добро сам знао, али мислио сам на Педерсеновог клинца голог, ко од мајке рођеног,

у свем оном тесту. Узмакао сам кад је подигао руку, али ми је она очешала врат са стране, због чега су ми очи засузиле, те сам се одмакао да се искашљем. Ћале је лежао на боку, гледао ме, намигивао, а шака која је ме ударила завршила је као песница у јастуку.

Губи се одавде.

Нисам ништа рекао – грло ми није било чисто – али посматрао сам га. Био је као коњ коме није згодно прићи отпозади. Ипак је боље што ме је ударио. Био је огорчен кад промаши.

Губи се одавде.

Послао ме је Велики Ханс. Рекао је да те пробудим.

Нек се носи Велики Ханс. Губи се одавде.

Пронашао је Педерсеновог клинца поред јасала.

Губи се.

Ћале је повукао прекриваче. Облизивао је уста.

Клинац се смрзнуо као пумпа. Ханс га трља снегом. Донео га је у кухињу.

Педерсена?

Не, ћале. Педерсеновог клинца. Клинца.

Нема шта д' украде из јасала.

Није крао, ћале. Само је лежао тамо. Ханс га је затекао смрзнутог. Тамо је био кад га је Ханс нашао.

Ћале се насмејао.

Нисам ич сакрио у јасле.

Не разумеш, ћале. Педерсенов клинац. Клинац...

О, разумем ја то врло добро.

Ћале је подигао главу, разјарен, а зубима је грицкао место где је својевремено пуштао браду.

Врло добро разумем. Знаш да не желим да видим Педерсена. Тог дркаџију. Зашто бих? Тог бајног фармера. Због чега је дошао, а? Дођавола, одлази. И не враћај се. Сазнај нешто, јеботе. Ти си будала. И ти и Ханс. Педерсен. Тај дркаџија. Тај бајни фармер. Не враћај се. Напоље. Срање. Напоље. Напоље напоље.

Викао је, тешко дисао и стискао песницу на јастуку. Имао је дугачке црне маље на зглобу. Увијале су се око манжетне пиџаме.

Велики Ханс ме је натерао да дођем. Велики Ханс је рекао...

Нек се носи Велики Ханс. Он је чак и веће говно од тебе. Дебело такође, будало, а? Њега сам научио, дођавола, и тебе ћу научити. Напоље. Хоћеш да бацим нокшир?

Кренуо је да устаје, па сам изашао и залупио вратима. Почео је да увиђа да је превише бесан да би спавао. Тад је бацао ствари. Једном приликом је кренуо за Хансом и изручио нокшир изнад гелендера. Претходно се исрао у њега. Ханс је узео секиру. Није чак нашао за сходно да се обрише и расекао је део ћалетових врата пре но што је стао. Можда не би отишао толико далеко да ћалета није обузео напад смеха од ког се кућа тресла. Тај нокшир би скроз орасположио ћалета – кад год би помислио на њега. Ја сам одувек осећао како та мисао постоји у обојици и комеша се у њиховим недрима као смех или режање, жељно да се избави попут неке животиње. Чуо сам како ћале псује све време док силази.

Ханс је био поставио пешкире који су се пушили преко дечакових груди и стомака. Утрљавао му је снег на ноге и стопала. Вода од снега и пешкира слила се с клинца на сто где је било тесто и оно је постало растегљиво, лепило му се за леђа и задњицу.

Неће да се пробуди?

А твој ћале?

Био је будан кад сам отишао.

Шта је рекао? Да ли си узео виски?

Рекао је нек се носи Велики Ханс.

Не прави се паметан. Да ли си га питао за виски?

Аха.

И?

Рекао је нек се носи Велики Ханс.

Не прави се паметан. Шта ће урадити?

Највероватније наставити да спава.

Најбоље би било да донесеш тај виски.

Иди ти. Узми секиру. Ћале је престрављен од секира.

Слушај ме, Јорге, доста ми је твог безобразлука. Овај клинац се гадно смрзао. Ако му не дам мало вискија, може да умре. Хоћеш да клинац умре? Хоћеш? Па, иди ћалету и донеси тај виски.

Ћалета баш брига за клинца.

Јорге.

Па стварно. Уопште га није брига, а ни ја не желим разбијену главу. Њега брига, а ја не желим његова говна по себи. Баш га брига за све. Занима га само његов виски и та сува пукотина на његовом лицу. Да се напије као свиња – то он жели. Ништа друго га не занима. Ништа. Па ни Педерсенов клинац. Тај дркаџија. Ни клинац.

Узећу алкохол, рекла је кева.

Добро сам испровоцирао Великог Ханса. Био сам спреман да скочим, али кад је кева рекла да ће донети виски, то га је изненадило колико и мене и отрчао је. Кева никад није прилазила матором кад је спавао да се отрезни. Више не. Годинама тако. Сваког јутра кад се умивала прво је видела ожиљак на бради где ју је посекао крампоном на чизми и можда га је замишљала како је поново подиже док прљава чарапа искаче у лету. Вероватно јој је било готово подједнако лако да се сети тога као што се Велики Ханс сећао како се прихватио секире док је још био умазан киселим жутим садржајем ћалетове утробе.

Не, нећеш, рекао је Велики Ханс.

Да, Хансе, ако је потребан, рекла је кева.

Ханс је одмахнуо главом, али ни он ни ја нисмо покушали да је зауставимо. Да јесмо, неко од нас двојице би морао да иде уместо ње. Ханс је и даље трљао клинца снегом... трљао... трљао.

Донећу још снега, рекао сам.

Узео сам кофу и лопату и изашао на трем. Не знам где је кева отишла. Мислио сам да је отишла горе и очекивао сам да је чујем. Изненадила је Ханса као и мене кад је рекла да ће отићи, а онда га је поново изненадила кад се вратила сасвим брзо, што је

сигурно учинила јер, кад сам ушао са снегом, она је била тамо с боцом на чијој су налепници била три бела пера и Ханс ју је љутито држао за грло. О, понашао се необично и обазриво, пипајући по фиоци и држећи боцу попут змије у скроз испруженој руци. Био је страшно љут јер је мислио да ће мајка урадити нешто велико, чак нешто херојско, нарочито за себе – знам га... знам га... понекад смо исто осећали – док кева уопште није размишљала о томе, ни о чему сличном. Није постојао начин да вратимо мило за драго. То није било као кад вас преваре на вашару. Увек покушавају, па морате то да очекујете. Сад је Ханс дао кеви нешто своје – обојица смо то учинили кад смо помислили да иде право ћалету – нешто драгоцено, комад бољег осећаја; али пошто није знала да смо јој то дали, није постојао једноставан начин да га повратимо.

Ханс је најзад поцепао фолију и одврнуо затварач. Изнервирао се и зато што смо само на један начин могли да схватимо шта је урадила. Кева је пронашла једно од ћалетових скровишта. Пронашла га је и није рекла ни реч док смо Ханс и ја трагали и трагали као и увек током читаве зиме, сваке зиме од пролећа кад је Ханс дошао, а ја погледао у пољски клозет и нашао прву. Ћале је био вешт у сакривању. Знао је да тражимо и уживао је у томе. Али сад кева. Највероватније ју је случајно пронашла, али није рекла ништа и нисмо знали колико је то давно било нити колико је других флаша пронашла јер није ништа говорила. Ћале ће сигурно сазнати. Понекад се чинило да не сазна јер их је толико добро сакривао да ни сам није могао да их пронађе или зато што је гледао и ништа није нашао, па је закључио да их напослетку није ни сакрио или да их је попио. Али за ову ће сазнати јер смо је користили. И будали је било јасно шта се дешава. Ако сазна да ју је кева пронашла – лоше нам се пише. Поносио се својим сакривањем. Једино се тиме поносио. Претпостављам да је завитлавање Ханса и мене изискивало труда. Кеву није сматрао кадром за бог зна шта. Није је сматрао кадром ни за шта. И ако сазна – да је жена то урадила – лоше нам се пише.

Ханс је сипао мало у чашу.

Ставићеш још пешкира преко њега?

Не.

Зашто? То му је потребно, нешто топло уз кожу, зар не?

Не тамо где се добро смрзао. Топлота је лоша за промрзлине. Зато сам му ставио пешкире само на груди и стомак. Мора полако да се отапа. Требало би то да знаш.

Боје на пешкирима су се измениле.

Кева је завукла ножни прст у дечакову одећу.

Шта ћемо са овим?

Велики Ханс је почео да сипа виски у дечакова уста, али уста су му се напунила а да му ништа није склизнуло низ грло и за секунд је почео да му капље с браде.

Ево, помози ми да га усправим. Морам да му држим уста отворена.

Нисам желео да га дотакнем и надао сам се да ће кева то учинити, али она је и даље гледала у дечакову одећу нагомилану на поду и барицу воде покрај ње, не помакавши се.

Хајде, Јорге.

У реду.

Дижи, не гурај... дижи.

У реду, дижем.

Ухватио сам га за рамена. Глава му се скљокала. Уста су му се отворила. Кожа на врату била му је затегнута. Сав је био хладан.

Држи му главу усправно. Угушиће се.

Уста су му отворена.

Грло му је затворено. Угушиће се.

Свакако ће се угушити.

Држи му главу усправно.

Не могу.

Немој тако да га држиш. Стави руке око њега.

Па побогу.

Сав је био хладан. Пажљиво сам га обгрлио. Ханс је држао прсте у дечаковим устима.

Сад ће се сигурно угушити.

Завежи. Само га држи како сам ти рекао.

Сав је био хладан и влажан. Држао сам руку иза његових леђа. Стварно је био као мртав.

Мало му нагни главу уназад... не превише.

Био је хладан и слузав. Сигурно је био мртав. Имали смо мртваца у кухињи. Све време је био мртав. Кад га је Ханс донео, био је мртав. Нисам видео да дише. Био је страшно жгољав, ребра су му штрчала. Спремали смо га за печење. Ханс га је преливао машћу. Ја сам држао руку око њега не би ли стајао усправно. Био је мртав, а ја сам га држао. Осећао сам како ми мишићи поскакују.

Па побогу.

Он *јесте* мртав. *Јесте*.

Ти си га испустио.

Мртав?, питала је кева.

Мртав је. Осећам. Мртав је.

Мртав?

Имаш ли ти имало памети? Пустио си да му глава удари у сто.

Да ли је мртав? Да ли је мртав?, питала је кева.

Па побогу, не, још не, још није мртав. Види шта си урадио, Јорге, виски је свуда унаоколо.

Он *јесте* мртав. *Јесте*.

Сад није. Још није. Престани да вичеш и држи га.

Не дише.

Дише, *дише*. Држи га.

Нећу. Нећу да држим никаквог мртваца. Ти га држи ако хоћеш. Испрскај га вискијем ако хоћеш. Уради шта год хоћеш. Ја нећу. Нећу да држим никаквог мртваца.

Ако је мртав, рекла је кева, шта ћемо са овим?

Јорге, дођавола, враћај се овамо...

Сишао сам до јасала где га је Велики Ханс пронашао. У снегу су се и даље видели удубљење и неки отисци преко којих ветар није нанео снег. Сигурно је клинац био напољу на ногама, тако су се гегале. Видео сам место на ком је корачао и налетео на смет, па се потом вратио и отетурао до јасала, можда је ударио у њих пре но што је

пао, а онда лежао мирно довољно дуго да снег напада око њега, да се гомила док га за трен скроз не покрије. Ко зна, помислио сам, како је падао, могли смо да га не пронађемо до пролећа. Чак и да је био мртав у нашој кухињи, било ми је драго што га је Велики Ханс пронашао. Замислио сам себе како излазим из куће једног јутра са јаким сунцем високо на небу и стрехом која капље, снегом прошараним капљицама и ледом у потоку који се претвара у бљузгавицу; излазим и ходам до јасала по окорелим сметовима... излазим да одиграм своју игру са сметовима... и видим себе како губим, пробијам се кроз велики снежни нанос који се увек гомилао уз јасле и заривам стопало право у њега, право у склупчаног Педерсеновог клинца који се омекшава.

То би било горе од придржавања његовог тела у кухињи. Осећај би наступио брже и био би гори јер би се догодио усред игре. Не би било никаквог упозорења, никаквог начина припреме за његову појаву, сазнања о томе у шта сам ударио пре но што се сагнем, иако би највероватније матори Педерсен кренуо у потрагу за клинцем кад стане снег и сви би укопчали да клинац лежи закопан негде испод снега; можда би га једног дана после јаког ветра неко затекао како лежи попут неоткривеног црног камена у пољу; а вероватно би га неко пронашао у пролеће на неком забаченом пашњаку како се отапа с блатом и морао би да га однесе до Педерсенове куће и уручи госпођи Педерсен. Чак и тако, чак и ако сви то знају и надају се да ће га неко од Педерсенових први пронаћи, те неће морати да га дижу из блата или избављају из шипражја и однесу госпођи Педерсен у мокрој одећи која је на њему читаво годишње доба – чак и тада, ко би очекивао да изненада зарије стопало кроз скорели снег губећи у игри са сметовима и стане на Педерсеновог клинца свег шћућуреног тик уз ваше сопствене јасле? Добро да је Ханс јутрос сишао и пронашао га, чак и да је мртав у нашој кухињи и без обзира на то што сам га придржавао.

Кад би Педерсен дошао да пита за клинца, можда у нади да је овај свакако дошао код нас и остао, чекајући да мећава престане пре повратка кући, ћале би га дочекао, позвао унутра на пиће и рекао му како је сâм крив што је подигао све те ограде за снег. Знајући ћалета, рекао би Педерсену да погледа испод наноса које су створиле његове ограде и Педерсен би се толико ражестио да би насрнуо на ћалета и у бесу излетео тражећи божју освету, што је волео да ради. Сад, међутим, пошто га је Велики Ханс пронашао и пошто је лежао мртав у нашој кухињи, ћале можда неће рећи много тога кад Педерсен дође. Можда ће му само понудити пиће и држати језик за зубима у вези с тим оградама за снег. Педерсен би могао да дође још овог јутра. То би било најбоље јер би ћале и даље спавао. Ако спава кад Педерсен дође, неће имати прилике да говори о тим оградама за снег или да му понуди пиће или да га назове кривим курцем или машином за говна или бајним фармером. Тад Педерсен не би морао да одбије пиће, испљуне дуван у снег или призива Бога и могао би да узме клинца и оде кући. Надао сам се да ће Педерсен свакако ускоро доћи. Надао сам се да ће доћи и изнети то хладно влажно тело из наше кухиње. Осећао сам се тако да сам мислио да данас нећу моћи да једем. Знао сам да бих са сваким залогајем видео Педерсеновог клинца прикованог за сто у кухињи.

Ветар је ослабио. Сунце је пекло по снегу. Мени је свеједно било хладно. Нисам желео да уђем, али осећао сам како ме обузима хладноћа, што се сигурно и њему

десило док је долазио. Склизнула је преко њега попут прекривача, најпре ледена, нарочито око стопала, и вероватно је мигољио прстима у чизмама и пожелео да обавије једну ногу око друге као кад тек легнете у кревет. Али онда би ствари почеле донекле да се греју, прекривач би постајао све топлији док не буде сасвим удобан, а ви заспите. Само кад је клинац заспао покрај наших јасли, то није подсећало на спавање у кревету јер се прекривач уопште није угрејао, а ни он се није заиста угрејао. Сад је њему било подједнако хладно у нашој кухињи уз пиштање лонца и кеву која се спрема да кува као што је мени било поред јасала док сам цупкао у снегу. Морао сам да уђем. Погледао сам, али нисам видео никога ко покушава да се спусти до места где је био пут. Једино сам видео низ полуиспуњених отисака који су се махнито заривали у снег док нису поринули под нанос. Није било ничег унаоколо. Није било ничег: ни дрвета ни штапа ни огољеног камена ни снегом заогрнутог жбуна који извирује да би означио место на ком ти отисци израњају из наноса као неко ко је изронио из подземља.

Одлучио сам да одем около с предње стране, мада није требало да пролазим кроз салон. Снег ми је дошао до бутина, али размишљао сам о томе где клинац лежи на кухињском столу међу свим тим тестом, лепљив од вискија и воде, као да је пролеће наједном стигло у нашу кухињу, а да ми све време нисмо знали да је ту, као да је отопило врх његовог гроба и оставило га да га ми пронађемо, испруженог, хладног, укрућеног и огољеног; и ко ће морати да га однесе Педерсеновима и уручи госпођи Педерсен, нагог и брашњавог на огољеној задњици?

2.

Само његова леђа. Кратак дебео зелен капут. Дугачка црна плетена капа. Жуте рукавице. Пушка.

Велики Ханс је то непрестано понављао. Допуштао је значењу прилику да се промени. Погледао би ме, одмахнуо главом и поново изговорио.

„Ставио их је у подрум, па сам побегао."

Ханс је напунио чашу. Била је умрљана вискијем и брашном.

„Ни реч није казо цело време."

Ставио је флашу на сто и дно је неравномерно улегло у тесто, снажно и необично се накривило на једну страну – понашало се лудо, као и све остало.

То је све, каже, што је видео, рекао је Ханс, зурећи у отисак дечакове задњице у тесту. Само његова леђа. Кратак зелен капут. Дугачка црна плетена капа. Жуте рукавице. Пушка.

То је све?

Чекао је и чекао.

То је све.

Просуо је виски и загледао се у дно чаше.

Сад, како то да се сећа свих тих боја?

Нагнуо се, раздвојених ногу, лактова на коленима и обема рукама држао чашу између њих, нагињући је да би посматрао остатак пића како се котрља по дну.

Како зна? Мислим, засигурно.

Мисли да зна, рекао је Ханс уморним гласом. Мисли да зна.

Подигао је флашу и комад теста је био залепљен за њу.

Исусе. То је све. Тако он осећа. Довољно, зар не?, рекао је Ханс.

Какав хаос, рекла је кева.

Бунцао је, рекао је Ханс. Није могао ничег другог да се сети. Морао је да говори. Морао је то да избаци из себе. Требало је да га чујете како гунђа.

Сироти, сироти Стиви, рекла је кева.

Бунцао је?

Добро, да ли је то нешто што се сања?, питао је Ханс.

Мора да је сањао. Види – како је могао да стигне тамо? Одакле је дошао? Пао с неба?

Дошао је кроз олују.

Просто је тако, Хансе, морао би. Читавог дана је била мећава. Није попуштала – зар не? – до касног поподнева. Морао би. Сад, која је вероватноћа за то? Која?

Довољно велика да се то десило, рекао је Ханс.

Али слушај. Исусе. Он није одавде. Ако није одавде, дошао је издалека. Никад не би успео на мећави, чак и не познаје земљу.

Дошао је кроз олују. Изашао је из земље као црв. Ханс је слегнуо раменима. Дошао је.

Ханс је сипао себи пиће, мени не.

Дошао је кроз олују, рекао је. Пробио се баш као и клинац. Ни клинац није имао шансе, али је дошао. Овде је, зар не? Горе је, управо сад. Мораш да верујеш у то.

Није била мећава кад је клинац дошао.

Почињала је.

То није исто.

У реду. Клинац је имао четрдесет пет минута, можда сат времена пре но што је почела да стигне жив и здрав. То није довољно. Треба ти све време, не почетак. На мећави мораш да будеш тамо где си се упутио ако планираш да стигнеш.

На то мислим. Видиш, Хансе? Видиш? Клинац је имао шансу. Знао је пут. Имао је предност. Осим тога, био је уплашен. Неће он да ленчари. А има и среће. Пружила му се шанса да му се посрећи. Сад, жуте рукавице немају ту шансу. Он мора даље да оде. Мора да прође кроз читаву мећаву. Али не зна пут и није баш да се плаши, можда само олује. Није му пружена шанса да му се посрећи.

Клинац је био уплашен, кажеш. Добро. Е сад, зашто? Реци ми то.

Ханс је зурио у виски који се пресијавао у његовој чаши. Чврсто ју је држао.

А жуте рукавице – он се не плаши?, питао је. Како знаш да се не плаши, мислим, нечег другог осим ветра и снега и завијања?

У реду, не знам, али постоји вероватноћа, зар не? Како год, клинац, па можда се он уопште није плашио кад је већ кренуо. Можда је његов ћале само гледао да га излема, па је он збрисао. Онда поново почиње мећава и он се губи, а кад стигне до наших јасала, не зна где је.

Ханс је полако одмахивао главом.

Да да, дођавола, Хансе, клинац се уплашио јер је побегао.

Неће да каже да је извео такву глупост. Па измисли читаву ствар. Он је само обичан клинац. Све је измислио.

Хансу се то није свидело. Није желео да верује клинцу ништа више од мене, али у супротном га је клинац сигурно зезнуо. Ни у то није желео да верује.

Не, рекао је. То је нешто што се измишља? То је нешто до чега дођеш – док бунцаш од промрзлина и грознице и не знаш ко је ту нити где се налазиш нити било шта – и измислиш?

Аха.

А-а. Зелена, црна, жута: ни те боје не измишљаш. Не измишљаш то како своје стављаш у подрум где ће се смрзнути. Не измишљаш то како он ништа не говори све време или како види само његова леђа или шта тачно има на себи. Више је то од измишљотине; више је то од сна. То је као нешто што видиш једном и толико те погоди да га никад не заборавиш чак и да желиш; лажи, снови, пролазе – ово те *има*; то је као нешто што се прилепи за тебе попут чичака, чичака које покушаваш да отресеш док радиш нешто друго, али они никако да се отресу, само се мало откотрљају и постанеш свестан да не радиш оно што си намеравао, само покушаваш да скинеш те чичке. Знам. Дешавало ми се да се ствари тако прилепе за мене. Свима се дешавало. Убрзо се умориш од покушаја да их скинеш. Да су само чичци, не би био проблем, али нису само они. Никад нису. Клинац је видео нешто што га је тако снажно погодило; погодило га је толико снажно да вероватно све време док је трчао овамо није видео ништа осим онога што га је погодило. Заиста не. Толико га је снажно погодило да је једино могао то да испљуне у бунилу кад је дошао себи. Погодило га је. Такве ствари се не измишљају, Јорге. Не. Дошао је кроз олују, баш као и клинац. Није га чекао никакав посао, али је дошао. Не знам тачно како ни зашто ни кад, осим да се то сигурно догодило јуче за време мећаве. Стигао је до Педерсенових непосредно пре или непосредно након што је снег престао. Стигао је тамо, а он их је све угурао у подрум за воће да се смрзну и кладим се да је имао своје разлоге за то.

Тесто се залепило за дно ћалетове флаше.

Нисам знао шта друго да кажем. Оно што је Ханс рекао звучало је исправно. Звучало је исправно, али није могло да буде исправно. Просто није могло. Шта год да је било посреди, вероватно је Педерсенов клинац побегао из дома свог ћалета јуче касно по подне кад је олуја попустила и појавио се јутрос код наших јасала. Знао сам да је ту. Толико сам знао. Држао сам га. Осећао сам га мртвог у шакама, само сад претпостављам да није мртав. Ханс га је сместио у кревет на спрату, али ја сам га и даље видео у кухињи, нагог и жгољавог, док се два пешкира пуше на њему, виски му цури из углова усана, с линијама прљавштине између ножних прстију, док гњечи кевино тесто и оставља отисак своје задњице.

Пружио сам руку према флаши. Ханс ју је држао подаље.

Али није га видео да то ради, рекао сам.

Ханс је слегнуо раменима.

Онда није сигуран.

Сигуран је, рекао сам ти. Да ли истрчаваш на мећаву ако ниси сигуран?

Није била мећава.

Почињала је.

Ја не истрчавам на мећаву.

Срање.

Ханс је уперио крај флаше умазан тестом ка мени.

Срање.

Продрмао ју је.

Дођеш из штале – као јутрос. Колико знаш, нема пушке у жутим рукавицама на простору од хиљаду миља. Дођеш из штале не размишљајући ни о чему посебно. Просто уђеш у кућу – просто уђеш у кућу и видиш типа ког никад раније ниси видео, типа који није био на простору од хиљаду миља, који ти чак није био ни на памети, био је тако далеко, и носи те жуте рукавице и кратки зелени капут, и построји мене и твоју кеву и ћалета с рукама иза врата, овако...

Ханс је ставио флашу и чашу иза главе.

Построји мене и твоју кеву и твог ћалета с рукама иза врата и држи пушку између тих жутих рукавица и сасвим полако и мирно врти њеним врхом горе-доле пред лицем твоје кеве.

Ханс је устао и снажно завртео флашом у кевино лице. Она се стресла и одмахнула руком. Ханс је престао и пришао ми. Надвио се нада мном, црних очију попут дугмади на његовом лицу, а ја сам се трудио да не изгледам као да се уопште нисам згрбио на столици.

Шта ти радиш?, заурлао је Ханс. Ти испушташ дечакову хладну главу на сто.

Мало сутра...

Ханс је поново држао флашу пред собом, тик пред мојим носем.

Хансе Есбјорн, рекла је кева, не гњави дечака.

Мало сутра...

Јорге.

Не бих побегао, кево.

Кева је уздахнула. Не знам. Али немој да вичеш.

О, боже мили, кево.

Немој ни да псујеш. Молим те. Много си псовао – и ти и Ханс.

Али ја не бих побегао.

Да, Јорге, да. Сигурна сам да не би побегао, рекла је.

Ханс се вратио, сео, завршио пиће и сипао још једно. Могао је да се опусти сад кад ме је живог намучио. Ђубре префригано.

И те како би побегао, рекао је, прелазећи језиком преко усана. Можда би било исправно да побегнеш. Можда би свако требало. Без оружја, без ичега што би га зауставило.

Сирото дете. Ух-ух. А шта ћемо са овим?

Окачи их, Хед, забога.

Где?

Па, где их углавном качиш?

О не, рекла је, не бих се добро осећала кад бих то урадила.

Онда побогу, Хед, не знам. Исусе.

Молим те, Хансе, молим те. Тешко подносим те речи.

Зурила је у плафон.

Јао. У кухињи је прави хаос. Не могу да поднесем да то видим. А ово се још није ни испекло.

Једино се тога сетила. Једино је то имала да каже. Није бринула за мене. Ја се нисам рачунао. Не као њена кухиња. Не бих побегао.

Ђаво нек носи то твоје кување, рекао сам.

Зачепи губицу.

Могао је да изгледа подло до миле воље, нисам марио. Шта је за мене представљала његова подлост? Жуљ на пети, још једну нелагоду, хладан кревет. Ипак, кад је склонио поглед с мене не би ли пио, осетио сам се боље. Заврнућу му муда.

У реду, рекао сам. У реду. У реду.

Изгубио се у чаши док је промишљао о свему.

Ужасно им је хладно у том подруму, рекао сам.

Мало пића остало је при дну. Заврнућу му јаја као пилету шију.

Шта ћеш урадити поводом тога?

Повратио је онај подли израз, али му је недостајао ентузијазам. Нешто му се привиђало у чаши.

Спасао сам клинца, зар не?, рекао је напослетку.

Можда јеси.

Ти ниси.

Не. Ја нисам.

Онда је време да нешто предузмеш, ха?

Зашто бих? Ја не мислим да се они смрзавају. Ти си тај који тако мисли. Ти си тај који мисли да је он дотрчао тражећи помоћ. Ти си тај. Ти си га спасао. Баш тако. Ти ниси допустио да му глава удари у сто. Ја сам то учинио. Ти ниси. Не. Ти си га трљао. Баш тако. Ти си га спасао. Међутим, то није била дечакова идеја. Дошао је да тражи помоћ. Заправо, тако ти мислиш. Није дошао да би био спасен. Ти си га спасао, али шта ћеш сад урадити да му помогнеш? Осећао си се моћно, зар не, размишљајући о томе како си то учинио. И даље се осећаш као спаситељ, Хансе? Какав је осећај?

Ти ћубре мало.

У реду. Мало или велико. Нема везе. Ти си све учинио. Пронашо си га. Подиго си халабуку и свима издо наређења. Био је готово мртав. Држо сам га и осећо га. Можда је на твој начин био жив, али тај начин се не рачуна. Не – али ниси мого да га оставиш на миру. Трљо си. Па ја сам осећо да је... хладан... побогу! Си поносан? Био је мртав, баш овде, мртав. И није било никаквих жутих рукавица. Сад их пак има. То је последица трљања. Трљање... си поносан? Не мош да верујеш да је клинац толико добро лаго да те је насамарио. Значи, био је мртав. Али сад ни'е. Не за тебе. Ни'е за тебе.

За тебе је такође жив. Луд си. Жив је за све.

А-а, ни'е. Ни'е жив за мене. Никад ни'е био. Никад га нисам видо осим мртвог. Хладног... осећо сам га... побогу! Си поносан? У твом је кревету. Баш тако. Ти си га одно горе. Налази се у твом кревету, Хансе. Теби је брбљо. Ти си му такође поверово, па је онда жив за тебе. За мене ни'е. За мене не, јок.

Не можеш тако да говориш.

Ипак говорим. Чујеш ме? Трљо... Ниси знао шта освешћујеш, зар не? Нешто је осим клинца дошло кроз олују, Хансе. Не говорим да су то биле жуте рукавице. Он ни'е. Ни'е мого. Али нешто друго јесте. Док си трљо, ниси мислио на то.

Ти ђубре мало.

Хансе, Хансе, молим те, рекла је кева.

Не обраћај пажњу на то. Мало или велико, као што рекох. Питам шта ћеш урадити. Верујеш у то. Успео си. Шта ћеш учинити поводом тога? Било би занимљиво да управо сад док ми овде седимо клинац горе умире.

Јорге, рекла је кева, каква страхота – у Хансовом кревету.

Баш тако. Али замисли. Замисли да ниси довољно трљо – недовољно дуго и снажно, Хансе. И замисли да он умре горе у твом кревету. Могло би да се деси. Био је хладан, знам. То би било занимљиво јер те жуте рукавице – он неће умрети. Неће то тако лако ићи, да се он убије.

Ханс је ћутао и није се мрдао.

Ко сам ја да судим. Нисам помого у спасавању, ко што си рекао. Мени свеједно. Али што си почо да трљаш ако си планиро да престанеш? Изгледа да би било страшно да је Педерсенов клинац превалио сав тај пут кроз олују, уплашен и смрзнут, да га ти истрљаш и спасиш да би се он освестио и испричо ти ту измишљотину у коју си поверово, ако сад нећеш ништа да урадиш осим да седиш и не испушташ флашу из руку. То ти ни'е чичак који се лако скида.

И даље је ћутао.

Подруми за воће знају да буду стравично хладни. Наравно, не би требало да се смрзну.

Лагано сам се завалио у столицу. Ханс је само сео.

Не би требало да се смрзну, тако да је све у реду.

Огољени делови површине кухињског стола деловали су каљаво. Комади теста и барице воде били су расути свуда по њој. Било је смеђих пруга по тесту и на местима где су се пешкири цедили. Свуда је било жућкастих барица од вискија и воде. Нешто што је личило на виски споро је капало на под и заједно с водом сливало се до баре поред гомиле одеће. Кутије су се улубиле. Око стола и шпорета били су дебели црни трагови. Помислио сам како је чудно што су кутије тако брзо попустиле. Флаша и чаша представљале су стубове око којих је Велики Ханс држао руке.

Кева је почела да скупља дечакову одећу. Скупљала је комад по комад, нежно, хватала их је за крајеве и ћошкове, подизала рукав као кад бисте узели пљоснату, изгорелу, криву ногу жабе умрле од летње жеге да бисте је бацили с пута. Нису изгледали као људске ствари, на основу тога како их је приклештила шакама, већ као животињске – мртве и труле ствари из земље. Однела их је, а кад се вратила хтео сам да јој кажем да их закопа – да их некако брзо сакрије под снег – али уплашила ме је, то како је дошла испружених руку, тресла се, пружала и скупљала прсте, кретала се као комбајн између врста.

Јасно сам чуо капање, а чуо сам и Ханса како гута. Чуо сам како падају виски и вода. Чуо сам како се мраз отапа на симс и капље у судоперу. Ханс је сипао виски у чашу. Погледао сам поред њега и угледао ћалета како посматра из довратка. Нос и очи били су му црвени, стопала у црвеним папучама.

Шта је с тим Педерсеновим клинцем?, питао је.

Кева је стајала иза њега с метлом.

3.

Коњ вам није пао на памет?, питао је ћале.
Коњ? Где би узео коња?
Било где – успут – на било ком месту.
Да ли би се снашао с коњем?
Снашао се с нечим.
Али не с коњем.
Не на ногама.
Не кажем да се снашао с било чим.
Коњи не могу да се изгубе.
Могу.
Имају осећај.
Колико бољезгарија о коњима.
У мећави би коњ отишао кући.
Тако је.
Пустиш их и они оду кући.
Тако је.
Ако украдеш коња и пустиш га, одвешће те до штале из које си га украо.
Онда га није пустио на вољу.
Онда га је сигурно стварно јахао.
И знао куда иде.
Аха, и отишао тамо.
Ако је имао коња.
Аха, ако је имао коња.
Ако је украо коња пре олује и јахао га све време, онда кад је почео снег, коњ би био предалеко и не би знао како да стигне кући.
Имају страшно добар осећај.
Бољезгарије.
Зашто је то важно? Успео је. Зашто је то сад важно?, питао је Ханс.
Размишљам да ли је могао, рекао је ћале.
А ја ти говорим да јесте, рекао је Ханс.
А ја ти говорим да није. Клинац је све измислио, рекао сам.
Коњ би се зауставио. Окренуо би главу према ветру и зауставио би се.
Виђао сам их како окрећу задњицу.
Увек окрећу главу.
Могао је да га јаше.
Ако је био нежан и не превише уплашен.
Онај за орање је нежан.
Неки јесу.
Неки не воле да се јашу.
Неки не воле незнанце.
Неки.

Шта ког ђавола, рекао је Ханс.

Ђале се насмејао. Само размишљам, рекао је. Само размишљам, Хансе, то је све.

Ђале је видео флашу. Моментално. Трептао је. Али није је промашио. Видео је њу и чашу у Хансовој руци. Очекивао сам да нешто каже. Као и Ханс. Држао се за чашу довољно дуго да ником не падне на памет да се плаши, потом ју је лежерно положио као да нема никаквог разлога да је држи или да је спусти, али је свакако спушта, без размишљања. Ја сам се искезио, али није ме видео или се претварао да ме не види. Ђале није ни писнуо о флаши иако ју је сместа спазио. Претпостављам да за то треба да захвалимо Педерсеновом клинцу, мада треба такође да му захвалимо за флашу.

Сам је крив што је поставио све те ограде за снег, рекао је ђале. Помислио би човек, колико је дуго ту, требо би боље да познаје силе.

Педерсен просто воли да буде у приправности, ђале, то је све.

Ђавола воли. Воли да се *припрема*, тај дркаџија. Припрема, припрема, припрема, припрема. Он се увек припрема, али још се ни'е *спремио*. Још не, јок. Прошлог лета, уместо да брине о усевима, он се припремо за скакавце. Исусе. Ко оће скакавце? Па, тако и добијеш скакавце – то је сигуран начин – кад се припремаш за скакавце.

Којешта.

Којешта? Кажеш којешта, Хансе, а?

Кажем којешта, аха.

Ти си тај који треба да се припреми, зар не? Ко Педерсен, зар не? О, какве изборане мошнице добијеш, од свег тог размишљања. Ставио би отров за милион, а? Знаш шта би добио? Два милиона. Мудри, о ти мудри људи, аха. Педерсен је *тражио* скакавце. Он је *молио* за скакавце. Пао је на колена за скакавце. А ја? Ја сам такође добио скакавце. Сад је отишо и затражио снег, пао на колена због снега, држо палчеве за снег. Да ли је спреман, реци ми? А? Снег? За прави снег? Је л' ико икад спреман за прави снег? Боже мили, та будала. Требало је да држи клинца иза тих његових ограда. Каква работа – каква – каква работа – да га овде пошаље. Побогу, мушкарац мора да одржава своју лозу. Погледај – ђале је показао кроз прозор. Види – види – шта сам ти реко – снег... непрестано снег.

Јес' видо зиму без снега?

Био си спреман, претпостављам.

Увек пада снег.

Био си спреман и за Педерсеновог клинца, претпостављам. Чеко си га напољу и ладио муда.

Ђале се насмејао, а Ханс је поцрвенео.

Педерсен је будала. Не мош научити мудраце. О не, не маторог светог Пита. Никад ни'е научио шта све може да падне с неба и да задеси пшеницу. Врат му је такође цело време извијен јер проучава облаке – ха, то срање. Чак и не држи клинца на оку у мећави. Мушкарац, побогу, мора д' одржава своју лозу. Али ти ћеш њега држати на оку, а, Хансе? Ти си већа будала јер си дебљи.

Хансово лице је било црвено и натечено попут коже око иверка. Пружио је руку и узео чашу. Ђале је седео на ћошку кухињског стола и клатио ногу. Чаша је била близу његовог колена. Ханс је пружио руку поред ђалета и узео је. Ђале је посматрао, мла-

тарао ногом и смејао се. Флаша је била на ћошку и он ју је пажљиво посматрао док ју је Ханс узимао.

А, планираш да попијеш мало мог вискија, Хансе?

Аха.

Ја бих био љубазан да питам.

Ја не питам, рекао је Ханс, нагињући флашу.

Претпостављам да би било боље да направим кекс, рекла је кева.

Ханс је подигао поглед к њој, држећи флашу нагнуту. Није сипао.

Кекс, кево?, питао сам.

Требало би да имам нешто за господина Педерсена, а ја немам ништа.

Ханс је исправио флашу.

Ето ствари за размишљање, рекао је и насмејао се. Што Педерсен није дошо овде да тражи клинца?

Зашто би?

Ханс ми је намигнуо кроз чашу. Ниједан миг ме неће спријатељити с њим.

Што да не? Најближи смо. Ако клинац ни'е овде, мож да нас пита да му помогнемо и потражимо.

Тешко.

Није дошо. Шта мис'иш о томе?

Не мис'им о томе, рекао је ћале.

Ш'о? Чини ми се као нешто вредно стварно дугог и маштовитог размишљања.

А-а, није.

Није?

Педерсен је будала.

Тако ти волиш да говориш. Чуо сам те довољно често. У реду, можда јесте. Колико мислиш да ће лутати около пре но што се упути овамо?

Дуго. Можда дуго.

Клинца нема дуго.

Ћале је превукао пиџаму преко колена. На себи је имао ону пругасту.

Колико дуго је дуго?, питао је Ханс.

Клинца нема.

О, Педерсен само што није, рекао је ћале.

А ш'а ако га нема?

На ш'а мис'иш, ако га нема? Ондак га нема. Побогу, нема га. Баш ме заболе. Ако га нема, нема га. Баш ме брига шта ради.

Аха, рекао је Велики Ханс. Аха.

Ћале је склопио руке у маниру судије. Замахао је ногом. Где сте нашли флашу?

Ханс ју је продрмао.

Прилично си добар у сакривању, зар не?

Ја постављам питања. Где сте је нашли?

Ханс је превише уживао.

Нисам ја.

Јорге, а. Ћале је грицкао усну. Ти си значи то ђубре што забада нос где му није место.

Није ме гледао и уопште није деловало као да се мени обраћа. Изговорио је то као да нисам присутан, а он размишља наглас. Будан, успаван – нисам се дао преварити.

Нисам то био ја, ћале, рекао сам.

Покушао сам да скренем Хансу пажњу да умукне, али он је уживао.

Није ти Мали Ханс будала, рекао је Велики Ханс.

Не.

Сад ћале није обраћао пажњу.

Ни'е ти он никакав род, рекао је ћале.

Зашто онда ни'е овде? И он би требо да тражи. Зашто ни'е овде?

Забога, заборавила сам на Малог Ханса, рекла је кева, брзо узимајући чинију из креденца.

Хед, шта смераш?, питао је ћале.

Ах, кекс.

Кекс? Због чега, дођавола? Кекс. Не желим никакав кекс. Скувај кафу. Цело време само стојиш около.

За Педерсена и малог Ханса. Доћи ће и желеће кекс и кафу, а изнећу и џем од зове. Требао ми је подсетник за кафу, Магнусе, хвала.

Ко је пронашо флашу?

Захватила је мало брашна из кутије.

Ћале је био седео и њихао ноге. Сад је престао и устао.

Ко је пронашо? Ко је пронашо? Дођавола, ко је пронашо? Која је то флаша била?

Кева је покушавала да измери брашно, али су јој шаке дрхтале. Брашно је испало из лопатице и пало преко обода шоље, а ја сам помислио: Аха, побегла би, аха, шаке ти дрхте.

Зашто не питаш Јоргеа?, казао је Велики Ханс.

Како сам га мрзео, пребацује то на мене, кукавица. А имао је и дебеле руке.

Тај балавац, рекао је ћале.

Ханс се смејао толико да су му се недра тресла.

Не мож' тај да нађе ништа што сам сакрио.

Баш тако, рекао је Ханс.

Могу, рекао сам. Јесам.

Лажов, Хансе, а? Ти си је пронашао.

Ћале је некако био задовољан и поново је сео на ћошак стола. Да ли је више мрзео Ханса или мене?

Нисам рекао да ју је Јорге пронашао.

Имам лажова који ради за мене. Лопова и лажова. Зашто бих држао лажова? Просто сам слаб на њега, претпостављам, а има и баш љупко лице. Али зашто бих држао лопова... окице које играју као титраве пеге... зашто?

Нисам ја ко ти. Не пијем цео дан само да би' преспавао ноћ и још пола дана, не унеређујем ја кревет и собу и половину куће.

Ти си обављао свој део излежавања. Мали Ханс је дупло мањи од тебе, а дупло више вреди. Ти – ти имаш малу киту.

Ћале није разговетно изговорио ове речи.

А Мали Ханс? Мали Ханс се није појавио. Мора да су се баш забринули код Педерсенових. Можда би хтели да сазнају нешто. Али нигде Педерсена. Нигде Малог Ханса. Напољу има хиљаду сметова. Клинац је можда испод једног од њих. Ако га је неко видо, ми смо, а ако ми нисмо, нико неће до пролећа, или ако можда ветар промени правац, што је мало вероватно. Али нико не долази да пита. То је баш чудно, реко бих.

Ти си комплетно ужасно ђубре, рекао је ћале.

Само размишљам, то је све.

Где си је пронашо?

Заборавио сам. Требо ми је подсетник. Хтео сам да попијем пиће.

Где?

Прилично си добар у сакривању, рекао је Ханс.

Питам. Где?

Нисам ја, рекао сам ти, нисам је ја пронашао. А није ни Јорге.

Ти ђубре, Хансе, рекао сам.

Само је искрснула, рекао је Ханс. Као тај тип, знаш, који је бануо. Он је искрснуо. Или ју је можда клинац пронашао – и сакрио испод капута.

Ко?, крикнуо је ћале и брзо устао.

О, Хед ју је пронашла. Алал ти вера како си је сакрио, па ју је Хед лако нашла. Одмах је знала где да гледа.

Завежи, Хансе, рекао сам.

Ханс је нагнуо флашу.

Сигурно је дуго знала где се налази. Можда зна где су све сакривене. Ниси баш много паметан. А можда ју је она сама узела, а? И уопште није твоја, можда је то.

Велики Ханс је сипао себи пиће. Онда му је ћале ритнуо чашу из руке. Ћалетова папуча је одлетела, прозујала поред Хансове главе и одбила се о зид. Чаша се није сломила. Пала је поред судопере и полако се откотрљала поред кевиних стопала, оставивши танку линију. Из лопатице за брашно полетео је лагани бели облак. Виски се пролио по Хансовој кошуљи, зиду и кухињским елементима, а на поду је била мрља тамо где је чаша пала.

Кева је рукама обгрлила груди. Изгледала је слабо, уздисала је и јаукала.

Добро, рекао је ћале, идемо. Одма идемо, Хансе. Тако ми бога, надам се да ћеш зарадити метак у стомак. Јорге, иди горе и види да ли је мали кучкин син још жив.

Ханс је трљао мрље на кошуљи и лизао усне кад сам погрбљен прошао поред ћалета и изашао.

Други део

1.

Није било ветра. Ам је шкрипао, дрво је шкрипало, саонице су производиле звук као тестера која лагано сече и све се белило око ногу коња Сајмона. Ћале је држао узде између колена и он, Ханс и ја смо се збили један уз другог. Сагнули смо главе, стегли стопала и пожелели да набијемо обе шаке у један џеп. Само је Ханс дисао кроз

нос. Нисмо разговарали. Пожелео сам да уснама угрејем зубе. Ћебе које смо имали није вредело ни пребијене паре. Под њим је било подједнако хладно и ћале је пио из флаше покрај себе на седишту.

Покушавао сам да задржим осећај који сам имао кад смо полазили, кад смо упрегли Сајмона, кад ми је било топло и кад сам одлучио да ризикујем и кренем Северним путем кукуруза до Педерсенове куће. Налазила се дијагонално близу шумарка иза његове штале. Закључили смо да бисмо могли да посматрамо одатле. Покушавао сам да задржим тај осећај, али био је топао као тек пуштена вода за купку и подједнако тежак да се одржи. Као да сам кренуо да урадим нешто посебно и велико – попут витеза који креће на пут – нешто вредно памћења. Сањао сам како долазим из штале и налазим га у кухињи окренутог леђима и како се рвем с њим и обарам га и скидам му дугачку капу с главе помоћу цеви пиштоља. Сањао сам како долазим из штале, а очи ми и даље трепћу од светла и како га видим тамо, узимам лопату и изазивам. То је било тада, кад ми је било топло, кад сам чинио нешто велико, чак херојско, и сасвим вредно памћења. Нисам могао да сместим тај осећај у Педерсеново двориште нити на његов трем или у шталу. Нисам могао да замислим себе, нити њега, тамо. Једино сам могао да га замислим тамо где се више нисам налазио – како мирно стоји у нашој кухињи док му пушка лагано иде горе-доле пред кевиним лицем, а она одмахује руком и истовремено покушава да се не помери ни макац да је не би упуцао.

Кад ми је постало хладно, осећај је ишчезнуо. Нисам могао да га замислим с пушком, капом нити жутим рукавицама. Нисам могао да замислим себе како насрћем на њега. Нисмо били нигде и нисам марио. Ћале је возио зурећи у искошен бели пут и пио из флаше. Ханс је звецкао петама о задњи део седишта. Ја сам се само трудио да држим језик за зубима, дишем и не мислим зашто сам за име бога то морао да чиним.

То није било као вожња саоницама у зимско предвечерје кад је напољу мирно, земља топла, а звезде су пахуљице које се рађају и које неће пасти. Напољу јесте било мирно, сунце је било баш изнад нас, хладно. Позади у кориту које је означавало пут видео сам трагове наших саоница и рупе које је Сајмон правио. Напред се претварао у наносе. Ћале је зашкиљио као да је видео и знао куда заиста иде. Коњ Сајмон је испуштао пару. Лед је висио са ама. Снег му је покривао трбух. Плашио сам се да би покорица могла да му расече колена и желео сам гутљај из ћалетове флаше. Велики Ханс је изгледа спавао и дрхтао у сновима. Моја задњица је била дозлабога рањава.

Стигли смо до смета с друге стране пута и ћале је пажљиво спровео Сајмона тамо где је знао да нема ограде. Мислио је да се врати на пут, али кад смо дошли до насипа увидео сам да нема смисла у томе. Низови високих сметова простирали су се по њему.

Нема разлога да то раду, рекао је ћале.

Било је то прво што је рекао откад ме је послао на спрат да проверим да ли је Педерсенов клинац још жив. Није ми изгледао живо, али рекао сам да претпостављам да јесте. Ћале је прво отишао по пушку, а да се није ни обукао, с једним босим стопалом, јер је тако волео, и однео горе пушку ушушкану у наручју, преломљену, уперену надоле. Имао је тамну тачкасту мрљу позади на пиџами тамо где је седео на столу. Ханс је имао сачмару и четрдесет петицу коју је украо из Морнарице. Натерао ме је да је напуним, а кад сам је причврстио за каиш рекао је како ће вероватно опалити и

спречити ме да икад стигнем до пастува. Цев ми се зарила у стомак, а пиштољ сам осећао као комад леда.

Кева је била спаковала неке сендвиче и термос с кафом у врећу. Кафа ће бити хладна. Моје шаке ће бити хладне кад будем јео сендвич чак и ако не скинем рукавице. Болеће ме док жваћем. Језичак термоса биће хладан ако из њега пијем и просућу мало на браду, што ће се заледити; или ако употребим шољу, лим ће ми се залепити за усну попут пишљивог пића које не желите да полижете и опекао би ме, а потом откинуо кожу док склањам шољу с усана.

Сајмон је упао у рупу. Није могао да се избави, па се успаничио и саонице су проклизале. Претходно смо били на тврдом снегу, али сад је предња десна шина пропала и закочили смо на меканом снегу. Ћале је испуштао тихе нестрпљиве звукове и умиривао Сајмона.

То је било шашаво, јеботе, рекао је Ханс.

Изгубио је ослонац. Исусе, нисам ти ја коњ.

Не знам. Жилава је то рага, казао је Ханс.

Ћале је обазриво отпио.

Обиђи и избави га одатле.

Јорге је споља.

Иди и избави га одатле.

Ти. Ти иди. Ти си га углавио.

Иди и избави га одатле.

Понекад се чинило да је снег модар као небо. Не знам шта је изгледало хладније.

О, боже, идем ја, рекао сам. Ја сам са спољне стране.

Твој матори је са спољне стране, рекао је Ханс.

Ваљда знам где сам, рекао је ћале. Ваљда знам где се налазим.

Зар не можеш да попустиш, забога? Ја идем, рекао сам.

Збацио сам ћебе и устао, али сам био ужасно укрућен. Блештавило снега и тегобни простор око нас упали су ми у очи. Док сам силазио ударио сам глежањ о бочну гвоздену спону. Бол ми је севнуо уз ногу и продрмао ме као ручка тестере при погрешном потезу. Опсовао сам, силазећи без журбе. Снег је деловао круто и тврдо попут цемента, а ја сам једино могао да мислим на ударац.

Десет година знаш где се налази спона, рекао је ћале.

Снег ми је допирао до препона. Пиштољ ме је боцкао. Гацао сам око рупе, покушавајући да останем на врховима прстију како би ми снег био подаље од препона, али узалуд.

Вежбаш да будеш птица?, казао је Ханс.

Ухватио сам Сајмона и покушао да га намамим из рупе. Ћале ме је псовао са свог места. Сајмон се трзао, бацакао и насртао напред. Предња десна шина се зарила у снег. Саонице су се њихале око ње и левом страном снажно ударале Сајмонове задње ноге иза колена. Сајмон се пропео и ритнуо комад бочне стране саоница, а онда кренуо напред мрсећи узде. Саонице су се наново заљуљале уназад и десна шина се нагло ослободила. Ћалетова флаша се откотрљала. С места на ком сам седео у снегу видео сам га како је граби. Сајмон је наставио напред. Саонице су склизнуле бочно у

Сајмонову рупу и лева шина се избавила из снега. Сајмон је нагло стао иако је ћале испустио узде, придржавао се и лармао о својој флаши. Мени је снег био у очима и за вратом.

Сајмон ни'е имо потребу да то уради, рекао је Ханс, имитирајући ћалета.

Где ми је флаша?, питао је ћале, гледајући преко обода саоница у расечен снег. Јорге, иди и пронађи моју флашу. Овде негде је пала у снег.

Покушавао сам да отресем снег а да ми додатно не уђе у џепове, рукаве и низ врат.

Сиђи и пронађи је. То је твоја флаша.

Ћале се доста нагнуо.

Да ниси био тол'ко глуп ко точак, не би испала. Где с' научио да управљаш коњем? Тај глупави трик ниси научио од мене. Од свих врашки глупавих трикова, никад нисам видо глупљи.

Ћале је махао руком укруг.

Флаша је испала овде негде. Није могла да оде далеко. Била је запушена, хвала богу. Ич нећу д' изгубим.

Снег је клизио низ удубљење на мојим леђима. Метак ми је склизнуо кроз каиш. Уплашио сам се да ће опалити, као што је Велики Ханс рекао. Притиснуо сам десну подлактицу уз њега. Нисам желео да ми склизне у панталоне. То ми се није свидело. Ћале је узвикивао наредбе.

Ти си је сакрио, рекао сам. Вешт си ти у сакривању. Онда је ти пронађи. Ја нисам добар у проналажењу. Сам си то реко.

Јорге, знаш да морам д' имам ту флашу.

Онда мрдни дупе и пронађи је.

Знаш да морам да је имам.

Онда мрдни.

Ако сиђем одавде, нећу да кренем по флашу. Држаћу те под снегом док се не удавиш, ти мали слинави паметњаковићу.

Почео сам да се копрцам у снегу.

Ханс се кикотао.

Ено, уже је пукло, рекао је.

Шта је толико смешно, дођавола?

Рекао сам ти да се уже похабало.

Ритао сам се. Ћале ме је пратио у стопу.

Дођавола. Не туда. Показао је прстом. Знаш отприлике све, Хансе, претпостављам, рекао је, и даље гледајући у мене. Прво што прокљувиш кажеш некоме. Онда још неко сазна. Онда они могу да раде шта треба да се уради, а ти не мораш – побогу, не тамо, *тамо*. Зар не, Хансе? Увек се извучеш? Не удубљујеш се довољно. Никад то нисам скопчо. Како то да се увек извучеш јер неко други зна? Ти си ваљда само подводач за послове. Не удубљујеш се довољно, реко'.

Ни'е мој посо да поправљам ужад.

Ај, упосли руке, *своје руке*. Чисто је. Увек си био таки с ђубриво. Што ти то ни'е посо? Пре'ише си заузет прцањем овчица? Пробај тамо. Треба да си га лоциро. Не, *тамо*, не тамо.

Никад нисам поправљао ужад.

Исусе, никад ни'е било потребе да се поправљају кад скоро да ниси ни био овде. Јорге, 'оћеш да престанеш да титраш тај глупави пиштољ ђоком и да користиш обе руке.

Хладно ми је, ћале.

И мен'. Зато мораш да нађеш флашу.

Ако је нађем, добијам гутљај?

Ти си ми ко одрас'о – мушкарац – од јуче!

Попио сам неколико, ћале.

Ха. Чега, а? Чуј то, Хансе? Попио неколико. Можда за лек, ко што вам каже кева. Алкохол, алкохол, Јоргене Сегрене... ха. Попио неколико, каже. Попио неколико.

Ћале.

Попио неколико. Попио неколико. Попио неколико.

Ћале. Ладно ми је, ћале.

Можда. Само види, забога, да се не копрцаш около ко мува без главе.

Па, свакако смо готови, рекао је Ханс.

Готови смо ако не пронађемо ту флашу.

Можда си ти готов. Само теби треба та флаша. Јоргеу и мени не треба, али теби, матори, а? Изгубила се у снегу.

Рукавице су ми биле мокре. Снег ми се завукао у рукаве. Упадао ми у чизме. Застао сам да га, ако могу, мало избацим прстом.

Можда је кевина кафа и даље врућа, рекао сам.

Чуј. Аха. Можда. Али то је *моја* кафа, дечко. Нисам је ни сркно. Нисам ни доручково. Због чега стајеш? Ајде. Дођавола, Јорге, ладно је.

Знам то боље од тебе. Ти лепо седиш тамо сув и заповедаш; а ја радим све и пуним се снегом.

Чуј. Аха. Тако је.

Ћале се завалио и искезио. Пригрлио је ћебе уза се, а Ханс га је повукао.

Лакше је да се утоплимо док се крећемо, сви то знају. Ни'е тако, Хансе? Лакше је да се утоплимо у покрету, не?

Аха, рекао је Ханс. Ако немаш ћебе.

Ви'ш, Јорге, а? Просто се лепо утоплиш... док се мрдаш. Била би штета да ти се пишаћка заледи. И кад се лепо крећеш, не стварају ти се жуљеви на задњици. Зар не, Хансе?

Аха.

Ханс зна. Сав је у жуљевима.

Изнурићеш уста.

Не могу да је нађем, ћале. Можда је кевина кафа и даље топла.

Ти проклети цмиздравче – не гледаш. Загази как' треба и нађи је. Брзо је нађи, чујеш. Не враћаш се горе на саонице док је не нађеш.

Почео сам да скачем горе-доле, не пребрзо, док је ћале дувао нос.

Од хладноће ти нагрну слине, каже, стварно мудро.

Да сам пронашао флашу, шутнуо бих је дубоко под снег. Шутнуо бих је и наставио да шутирам док не пропадне испод наноса. Ћале не би знао где је. Не бих се ни вратио

на саонице. Свакако нису никуда ишли. Кренуо бих кући иако бих дуго пешачио. Кад сам се осврнуо, видео сам трагове у кориту на путу. Спојили су се, а онда сам их изгубио. Код куће ће бити топло и вредно пешачења. Било је застрашујуће – бескрајна белина. Морао бих да држим погнуту главу. Свуда око мене падине и узвишења брисана ветром. Никад нисам ни желео да одем Педерсеновима. Била је то Хансова борба, и ћалетова. Мени је просто било хладно... хладно... и плашио сам се и било ми је доста снега. То бих урадио кад бих је пронашао – шутнуо под нанос. А касније, знатно касније, једног пролећног дана дошао бих овде и пронашао стару флашу како вири из трулог снега, заглибљену у блату попут теста, сакрио бих је иза штале и пио из ње кад год бих желео. Набавио бих неке праве цигарете, можда бокс, па бих и њих сакрио. Онда бих једног дана ушао у кућу и ћале би осетио како баздим на виски и помислио би да сам пронашао неко његово скровиште. Начисто би побеснео и не би знао шта да каже. Било би пролеће и мислио би како их је све унео као и увек, сабирајући летину, како је говорио.

Погледао сам да ли има нечега чиме бих могао да обележим то место, али све је било под снегом. Били су ту само сметови, дубока удубљења од снега и дугачко избраздано корито на путу. Можда смо се заглибили у блатњаву рупу. Можда ће у пролеће рогоз израсти у њој и косови ће можда доћи. Или би испрва земљиште било ниско и житко, а потом сасушено и испуцало. Ћале никад не би сазнао како сам дошао до флаше. Једног дана би претерао, а ја бих му савио главу испод пумпе или бих му пљеснуо жгољаву задњицу задњим делом вила натоварених ђубривом. Ханс би се правио паметан и онда би једног дана...

И-су-сеее, оћеш се макнути?

Хладно ми је, ћале.

Тек ћеш да се смрзнеш ко дупе.

Па, свакако смо готови, рекао је Ханс. Не идемо никуд. Уже је покидано.

Ћале је престао да ме посматра како бацакам снег. Намрштио се на коња Сајмона. Сајмон је стајао мирно, спуштене главе.

Сајмон дрхти, рекао је. Требало је да се сетим да ће се загрејати. Толико је хладно да сам заборавио.

Ћале је цимнуо ћебе с Ханса као да је овај кревет који распрема и скочио је. Ханс је викнуо, али ћале није обраћао пажњу. Пребацио је ћебе преко Сајмона.

Морамо да покренемо Сајмона. Укочиће се.

Ћале је нежно прешао руком низ Сајмонове ноге.

Не би реко да су га саонице ич озледиле.

Уже је покидано.

Онда је Ханс устао. Ударао се рукама по телу и поскакивао.

Мораћемо да га одведемо кући, рекао је.

Кући, а, рекао је ћале и упутио Хансу збуњени поглед постранце. Има доста да се пешачи.

Онда можеш ти да га јашеш, рекао је Ханс.

Ћале је изгледао стварно изненађено и још више збуњен. То што је рекао није личило на Ханса. Било је превише хладно. Због тога је Ханс постао великодушан. Било је нечег доброг у хладноћи.

Зашто?

Ћале се тетурао, миловао Сајмона, али он је држао Ханса на оку као да је он тај који би могао да се ритне.

Ханс је испустио дугачак нестрпљив млаз.

Исусе – уже.

Ханс је био стварно обазрив. Било му је ужасно хладно. Нос му је био црвен. Ћалетов је био бео, али није изгледао смрзнуто. Просто је изгледао бело као и обично – као да је део њега одавно умро. Запитао сам се које је боје мој нос. Мој је био већи и оштрији на крају. То је кевин нос, говорила је кева. Ја сам свуда био већи од ћалета. Такође сам био виши од Ханса. Уштинуо сам нос, али рукавице су ми биле мокре, па нисам осећао ништа осим што ме је нос заболео кад сам га уштинуо. Није могло да буде превише хладно. Ханс је показивао на крајеве ужета који су се вукли по снегу.

Завежи га у чвор, говорио је ћале.

Неће држати, рекао је Ханс и одмахнуо главом.

Добро га завежи, хоће.

Превише је хладно да бих добро завезао. Кожа је превише крута.

Дођавола, не, ни'е превише крута.

Па, предебела је. Не могу нешто тако да вежем у чвор.

Можеш то да урадиш.

Вући ће се нахерене.

Нек се вуку нахерене.

Сајмон неће моћи добро да их вуче нахерене.

Мораће да дâ све од себе. Нећу овде д' оставим саонице. Дођавола, може поново да падне снег пре него што се вратим с новим ужетом. Или се ти вратиш, а? Кад стигнем кући, остаћу тамо и доручковаћу ако је време за вечеру. Не враћам се овде да се борим с новом мећавом и завршим као Педерсенов клинац.

Аха, рекао је Ханс, климајући главом. Ајде да извадимо ову проклетињу одавде и одведемо Сајмона кући пре него што се укочи. Ја ћу привезати уже.

Ханс је сишао и ја сам престао да се ритам. Ћале је веома пажљиво посматрао Ханса са свог места поред коња Сајмона и видео сам како се смеши као да се сетио нечег покваренога. Кренуо сам да се попнем у саонице, али ћале је викнуо и натерао ме да још мало трагам.

Можда ћемо је пронаћи кад померимо саонице, рекао сам.

Ћале се насмејао, али не ономе што сам рекао. Широм је отворио уста гледајући у Ханса и добро се исмејао, иако му је смех био тих.

Аха, можда хоћемо, рекао је и још једном снажно помиловао Сајмона. Можда хоћемо, а, на крају крајева.

Нисам пронашао флашу, а Велики Ханс је привезао уже. Морао је да скине рукавице да би то урадио, али био је брз и морао сам да му искажем дивљење због тога. Ћале је мамио Сајмона док је Ханс гурао и дизао. Саонице су се избавиле и наједном кренуле – заносећи се. Чуо сам нешто што је звучало као сламање сијалице. Смеђа мрља раширила се по путањи саоница. Ћале се преко рамена загледао у мрљу, с рукама на повоцу, ногу раширених у снегу.

О не, рекао је. О не.

А Велики Ханс је праснуо у смех. Подигао је ногу из снега. Ударао се. Рамена су му се тресла. Грлио је свој стомак. Њихао се тамо-амо. О – о – о, вриштао је и држао се за бокове. Сузе су му текле низ образе. Ти – ти – ти, урлао је. Хансови образи, нос, глава били су црвени. Нашао – нашао – нашао, гушио се.

Све се на ћалету смрзло. Бела коса која је штрчала испод шешира изгледала је тврдо и оштро и пресијавала се попут снега. Велики Ханс је наставио да се смеје. Никад га нисам видео тако расположеног. Посртао је, све слабији – ћале је стајао као укопан. Ханс је почео да дахће и да се бори за ваздух док је падао. Кроз минут ће му поново бити хладно, измученом, а онда ће пожелети да отпије из те флаше. Опио се од њеног ломљења. Мрља је престала да се шири и бледела је, снег се запенушао и улегао. Могли бисмо да отопимо и пијемо снег, помислио сам. Страшно сам желео ту флашу назад. Мрзео сам Ханса. Заувек ћу мрзети Ханса – док год је снега.

Ханс је тихо дахтао кад ми је ћале рекао да уђем у саонице. Онда се Ханс незграпно успео. Ћале је узео ћебе са коња Сајмона и бацио га у саонице. Онда је покренуо Сајмона. Навукао сам ћебе преко себе и покушао да смирим дрхтавицу. Наша пећ је црна, помислио сам... боже... црна... дивна чађава црна... и сијала кроз отворе пуним сјајем. Помислио сам на лонац који се пуши на њој, на живу пару која пишти, белу и топлу, не као мој дах који је спор и замагљен и који лебди у непомичном ваздуху, тежак и мртав.

Ханс је скочио.

'Де идемо?, питао је. 'Де идемо?

Ћале је ћуто.

Ово ни'е пут, рекао је Ханс. 'Де идемо?

Пиштољ ми је задавао бол у стомаку. Ћале је шкиљио у снег.

Забога, рекао је Ханс. Жао ми је због флаше.

Али ћале је возио.

2.

Жутика је зашла у шумарак, полегла око дна стабала и крила се у снегу. Бели храстови су се извили високо, скроз испружених грана, црне и наборане коре стабала. Било је места на којима сам видео смрзнуте увојке мртве траве прилепљене уз земљу и високе набијене гомиле снега из којих је жутика пуштала своје црне бодље. Ветар је набацао неке гране у наносе. Сунце је стварало сенке још неких грана по њиховим боковима и преламао их преко врхова. Земља се уздизала иза шумарка. Снег се уздизао. Ћале и Ханс су имали своје пушке. Пратили смо сметове, трудећи се да останемо неприметни. Чуо сам наше дисање и шкрипање снега, земље и наших чизама. Кретали смо се споро и свима нам је било хладно.

Изнад снега, кроз грање, угледао сам врх Педерсенове куће, а још ближе, кров његове штале. Упутили смо се према штали. Ћале би повремено застао и погледао има ли дима, али није било ничег на небу. Велики Ханс је набасао на жбун и бодља му се зарила кроз вунену рукавицу. Ћале му је показао да ћути. Осећао сам свој пиштољ

кроз рукавицу – тежак и хладан. На нашој путањи земља је била готово огољена. Углавном сам гледао у пете Великог Ханса јер ме је болео врат кад сам гледао горе. Кад бих подигао поглед, због дима, благи поветарац би ми очешао образ и превукао кожу преко костију. Нисам мислио богзна о чему, осим како да пратим Ханса у стопу и како ми, чак и под капом, уши горе и како су ми усне рањаве и како ме све боли од самог кретања. Ћале је ишао за лудим ветром који се увлачио међу храстове, оголио земљу од снега и створио равне површине уз њихова стабла. Покаткад смо морали да се пробијемо кроз мали нанос да не бисмо кружили. Кров Педерсенове куће издизао се изнад насипа док смо ходали, све док најзад нисмо прешли један угао кад сам угледао димњак скроз црн на сунцу како вири из осветљене косине крова попут угашене цигаре коју је снег претворио у груби пепео.

Помислио сам: ватра је угашена, сигурно су се смрзли.

Ћале је застао и климнуо главом према димњаку.

Видиш, рекао је Ханс несрећно.

Баш тад сам угледао облак снега како лебди с врха наноса и осетио да ме пеку очи. Ћале је брзо погледао у небо, али било је ведро. Ханс је снажно ударао стопалима, обесио главу, нечујно опсовао.

Па, рекао је ћале, изгледа да смо без везе потезали овамо. Нико није кући.

Педерсенови су сви мртви, рекао је Ханс и даље спуштеног погледа.

Завежи. Видео сам да су ћалетове усне испуцале... сува, сува рупа. Мишић му је затитрао низ вилицу. Завежи, рекао је.

Бледа трака снега изненада је сукнула с врха димњака и нестала. Стајао сам што сам мирније могао у укрућеној одећи, док се снег необично премештао пред мојим очима, сам, преплашен простором који се ширио у мени, белом празном блиставом пустоши попут пустоши споља, која хладна гори, огрубела од таласа, и пожелео сам да се склупчам, лице приљубим уз бутине, али знао сам да би ми се трепавице слепиле и заледиле од суза. Стомак је почео да ми крчи.

Шта је с тобом, Јорге?, питао је ћале.

Ништа. Закикотао сам се. 'Ладно ми је, ћале, ваљда, рекао сам. Подригнуо сам.

Исусе, рекао је Ханс гласно.

Завежи.

Зарио сам врх чизме у снег. Желео сам да седнем, што бих и урадио да сам имао где. Само сам хтео да одем кући или седнем. Ханс је престао да лупа ногама и зурио је назад кроз дрвеће према путу којим смо дошли.

Да је ико у кући, рекао је ћале, ватра би горела.

Шмркнуо је и рукавом обрисао нос.

Било ко – капираш? Повисио је глас. Било ко да је сад у кући, ватра би горела. Највероватније су сви Педерсенови изашли и траже тог блесавог клинца. Вероватно су одјурили и нису мислили на пећ. Сад је угашена. Глас му је постао смелији. Да је било ко навратио кад су отишли и ушо у кућу, прво би негде заложио ватру и ми бисмо видели дим. Превише је хладно да је не заложи.

Ћале је пребацио преломљену пушку преко леве руке и окренуо цев, полако и промишљено. Испале су две чауре, које је ставио у џеп капута.

То значи да нико ни'е кући. Нема дима, нагласио је, и то значи да нема *никоī*.

Велики Ханс је уздахнуо. Океј, промрмљао је с одређене удаљености. Ајмо кући.

Хтео сам да седнем. Ево кауча, ево кревета – мог – белог и набораног. И степеница, хладних и шкрипавих. А мени су уста сува, хладна, зубоболна као увек код куће, и у стомаку ми је хладна олуја, и очи су ми изморене. У тесту је био отисак дечакове задњице. Хтео сам да седнем. Хтео сам да се вратим тамо где смо привезали коња Сајмона и да утрнуо седим у саоницама.

Да да да, ајде, рекао сам.

Ћале се насмешио – о ђубре – *ђубре* – а није знао ни половину оног што сам ја сада знао, онако утрнулог срца и изгорелих ушију.

Могли би макар д' оставимо цедуљу да је Велики Ханс спасао њихово дете. То ми изгледа као једино што као комшије можемо д' урадимо. И после читавог пређеног пута. Ш'а кажете?

Шта ти дођавола знаш о томе шта треба урадити као комшија?, викнуо је Ханс.

Нагло је истресао чауре из пушке у снег и шутирао их док једна није склизнула у нанос и док се није видео само месинг. Друга је потонула у снег пре но што је пукла. Црни прах се разлио под његовим стопалима.

Ћале се смејао.

Ајде, ћале, 'ладно ми је, рекао сам. Види, нисам храбар. Нисам. Баш ме брига. Само ми је 'ладно.

Престани да цмиздриш, свима нам је 'ладно. Великом Хансу је страшно 'ладно.

Наравно, зар не?

Ханс је мрвио црна зрна под ногама.

Аха, рекао је ћале, кезећи се. Мало. Мало јесте. Окренуо се. Мислиш да можеш да пронађеш пут до куће, Јорге?

Кренуо сам, а он се опет насмејао, гласно и ружно, проклет да је. Мрзео сам га. Исусе, колико сам га мрзео. Али не више као оца. Као простор који гори.

Свакако никад нисам волео то ђубре Педерсена, рекао је кад смо кретали. Педерсен ти је од они' што увек тражу невољу. Нон-стоп моли за њу. Нек сам сазна за свог клинца. Зна де живимо. Није комшијски, али никад нисам реко да желим њега за комшију.

Аха, рекао је Ханс. Нека маторо копиле само сазна.

Требо је да држи клинца иза тих ограда. Какав је посо имо да шаље клинца код нас? Тражио је снег. Молио је за снег. Је л' био спреман? А? Је л' био? За *снеī*? Нико никад није спреман за *снеī*.

Маторо ђубре не би дошло да ти каже да сам ја тај који се изгубио, рекао сам, али нисам уопште водио рачуна о речима, само сам говорио. Комшија га је напао, рекао сам, тако му и треба. Осећао сам како се саонице крећу пода мном.

Не могу да кажем за светог Пита, рекао је Ханс.

Ишао сам брзо. Нисам марио за то да будем неприметан. Мотрио сам на простор између дрвећа. Тражио сам места где смо оставили Сајмона и саонице. Помислио сам како ћу прво видети Сајмона, можда његов дах изнад наноса или поред стабла дрвета. Оклизнуо сам се на мало снега што ветар није одувао са стазе којом смо били дошли. И даље сам држао пиштољ у десној руци, па сам изгубио равнотежу. Кад сам

испружио десну руку ради потпоре, зарила се у смет до лакта и у трње жутике. Тргнуо сам се уназад и треснуо. Хансу и ћалету је то било смешно. Али ноге које су лежале преда мном нису биле моје. Ступио сам на ужарени ваздух. Било је чудно. Из снега сам ритнуо стопало, закачио коњско копито и нисам осетио ни најмању страву нити изненађење.

Изгледа као копито, рекао сам.

Ханс и ћале су ћутали. Подигао сам поглед к њима, далеко. Ништа. Три мушкарца у снегу. Црвени шал и неке рукавице... нечији лед и угаљ... слика за јануар. А иза њих на белим брдима? Онда ми је наједном синуло: ово је најдаље што га је јахао. Погледао сам у копито и потковицу који нису припадали слици. Нема мртвих коња за јануар. А на снежним брдима биле би дивље стазе за саонице, зелено дрвеће и санке које се спуштају. Ово је најдаље. Или залеђено језеро и бучни клизачи. Три мушкарца. На гузици: један. Мртав коњ и пушка. И јасно ми се указало питање, као да је нека девојка викнула с календара: хоћеш ли устати и наставити да ходаш? Можда је то била божићна слика. Велики пањ и топло наранџино дрво на ком сам се испружио у фланелској пиџами. Управо сам добио пиштољ ББ. И питање је гласило: хоћу ли устати и наставити да ходам? Хансове ципеле, и ћалетове, биле су непомичне као и коњске потковице. Да ли их је неко изударао? Украо им тела? Ко их је оставио овде? И божићни кексићи изрезани у облику дечакове мртве влажне задњице... можда с трешњом да оживи бледо тесто... угаљ из шпорета. Али нисам могао само да кажем да личи на копито или да личи на потковицу и да сместа кренем јер су ме Ханс и ћале чекали позади с вуненим капама и дрхтавим рукавицама... као слика за јануар. Насмејан. Учио сам да клизам.

Изгледа да га је довде јахао.

Најзад је ћале рекао равнодушно: о чему причаш?

Рекао си да је имао коња, ћале.

О чему причаш?

О овом овде коњу.

Ниси никад видо потковицу?

То је само коњско копито, рекао је Ханс. Хајдемо.

О чему причаш?, упитао је ћале поново.

Мушкарац који је уплашио Педерсеновог клинца. Мушкарац ког је видео.

Баљезгарије, рекао је ћале. То је један од Педерсенових коња. Препознао сам потковицу.

Тако је, рекао је Велики Ханс.

Педерсен има само једног коња.

То је овај овде, рекао је Велики Ханс.

Овај коњ је смеђ, зар не?

Педерсенов коњ има смеђе задње ноге. Сећам се, рекао је Велики Ханс.

Његов је црн.

Има смеђе задње ноге.

Почистио сам мало снега. Знао сам да је Педерсенов коњ црн.

Шта ког ђавола, рекао је Ханс. Хајде. Превише је хладно да овде стојимо и расправљамо о боји Педерсеновог проклетог коња.

Педерсенов коњ је црн, рекао је ћале. Нема ништа смеђе на њему.

Велики Ханс се љутито окренуо према ћалету. Рекао си да си му препознао копито.

Мислио сам да јесам. Ни'е.

И даље сам стругао снег. Ханс се нагнуо доле и гурнуо ме. Коњ је био бео на местима где му се залеђени снег прилепио уз кожу.

Смеђ је, Хансе. Педерсенов коњ је црн. Овај је смеђ.

Ханс је наставио да ме гурка. Проклет да си, понављао је необично високим гласом.

Све време си знао да то није Педерсенов коњ.

Наставио је као песму. Пажљиво сам устао, скинувши заштиту. Можда ће се неко касније у току зиме саплести о његове потковице које вире из снега. Чинило ми се као да сам већ упуцао Ханса. Знао сам где држи пиштољ – испод часописа у фиоци – и мада ми то раније није падало на памет, читава та ствар ми се сад врзмала пред очима сасвим природно да се сигурно тако и догодило. Наравно да сам их све упуцао – ћалета у кревету, кеву у кухињи, Ханса кад је ушао у кућу након својих обилазака. Не би изгледали много другачије мртви него што су живи, само не би били толико гласни.

Ај, Јорге – пази с тим, Јорге. Јорге.

Његова пушка је била пала у снег. Држао је обе шаке пред собом. После сам стајао сâм у свакој соби.

Жут си, Хансе.

Полако се одмицао, бранећи се од мене – бранећи – бранећи...

Јорге... Јорге... ај... Јорге... Као да пева.

После тога сам прелистао његове часописе, са шаком на кити, врео од главе до пете.

Упуцао сам те, жути Хансе. Више не можеш да вичеш нити да ме гураш нити да ме боцкаш у дупе у штали.

Ај чекај, Јорге – слушај... Шта? Јорге... чекај... Као да пева.

После тога само ветар и топао шпорет. Дрхтећи сам се подигао на ножне прсте. Ћале је пришао, а ја сам померио пиштољ да га примим. Померао сам га напред-назад... Ханс и ћале... ћале и Ханс. Нестали. Снег се гомила у ћошковима прозора. У пролеће ћу срати с отвореним вратима и гледаћу косове.

Не буди проклета будала, Јорге, рекао је ћале. Знам да ти је хладно. Ићи ћемо кући.

... жут жут жут жут... Као песма.

Ај, Јорге, нисам жут, рекао је ћале и задовољно се насмешио.

Обојицу сам вас упуцао мецима.

Не буди будала.

Цела кућа изрешетана. Као и ви.

Чудно да то не осећам.

Никад не осећају, зар не? Зечеви?

Луд је, побогу, Маг, луд је...

Никад нисам 'тео. Никад нисам крио као ти, рекао сам. Никад му нисам веровао. Нисам ја жут, али ти, ти си ме натерао натеро да дођем, а ви сте жути жути, све време сте били жути.

Само ти је хладно.

Хладан или луд – побогу – исто је.

Само му је хладно.

Онда је ћале склонио пиштољ и ставио га у џеп. Његова пушка му је лагано висила преко леве руке, али ме је ударио и угризао сам се за језик. Ћале је пљувао. Окренуо сам се и потрчао стазом којом смо дошли, с једном руком преко лица да бих олакшао пецкање.

Ти мало говно, викао је Велики Ханс за мном.

3.

Ћале се вратио до саоница на којима сам седео шћућурен под ћебетом и узео лопату отпозади.

Боље ти је?

Мало.

Што не попијеш мало те кафе?

Сад је већ 'ладна. Свакако нећу.

А те сендвиче?

Нисам гладан. Нећу ништа.

Ћале је кренуо назад са лопатом.

Шта ћеш с тим?, питао сам.

Да ископам тунел, рекао је и нестао из видокруга иза неког наноса, док се сунце пресијавало на оштрици.

Готово да сам га позвао да се врати, али сетио сам се његовог кеза, па нисам. Сајмон је газио. Привукао сам ћебе. Нисам му веровао. Јесам само на тренутак, кад је то изговорио. Била је то шала. Па, било ми је превише хладно за шале. Зашто му је била потребна лопата? Не би имало смисла копати због коња. Видели би да није Педерсенов.

Сироти Сајмон. Био је бољи од њих. Они би нас оставили на хладноћи.

Ћале је заборавио на лопату у саоницама. Могао сам да је употребим док сам трагао за његовом флашом. То је такође била шала. Ћале би седео тамо и размишљао како је занимљиво што Јорге тамо лупа по снегу, сачекаћу да видим да ли ће се сетити лопате. Било би занимљиво да Јорге заборави, мислио је док је седео под ћебетом и трзао главу тамо-амо као пиле. Слушао бих о томе кад стигнемо кући док ми се не смучи. Спустио сам главу и затворио очи. У реду. Нисам марио. Истрпећу то да би ми било топло. Али то није могло да буде исправно. Ћале је сигурно заборавио ко и ја. Страшно је желео ту флашу. Сад је уопште није било. Било ми је хладније са затвореним очима. Покушао сам да мислим о свом том доњем вешу и девојкама са слика. Врат ми је био укочен.

Чији је то онда био коњ?

Одлучио сам да још мало држим затворене очи, да видим хоћу ли успети. Онда сам одлучио да то не радим. У очима ми је био сноп светлости. Био је сјајнији од снега и подједнако бео. Отворио сам очи и исправио се. Завртело ми се од тога што сам држао спуштену главу. Све ми је било замагљено. Било је много плавих линија у покрету.

Да ли су ипак знали чији је то коњ? Можда је био Карлсонов или чак Шмитов. Можда је то био Карлсон у жутим рукавицама или Шмит, па га је клинац, пошто је изненада

ушао у кућу из штале и није знао да је Карлсон дошао, видео у кухињи како држи пушку што је могло да се деси да је то био Шмит, и клинац се уплашио и побегао, јер није разумео и снег је вејао, и како је Шмит доспео тамо, или како је Карлсон доспео тамо, ако је то био неко од њих двојице, па се клинац уплашио и побегао и дошао до наших јасала где се снег сакупио око њега, а онда га је Ханс ујутру пронашао.

А ми смо били проклете будале. Посебно Ханс. Дрхтао сам. Хладноћа ми се настанила у стомаку. Сунце се спустило ка западу. У његовој близини небо је било мутно. Корита неких сметова постајала су плава.

Он не би био толико уплашен. Зашто би Карлсон или Шмит били напољу на таквој олуји? Ако је неко био болестан, они су били ближи граду од Педерсенових и нас. Био је то дуг пут за њих по таквом времену. Не би се преварили. Али ако је коњ био украден, од кога је могао да се украде осим од Карлсона и Шмита или можда Хансена?

Он одлази у шталу пре снега, највероватније ноћу, и познаје коње. Зоб или сено изводе једног напоље. Он бежи. Наступа мећава. С муком се пробија с коњем, савија се на ветру, далеко се надноси не би ли видео ограде, било какве ознаке, пут. Стиже до шумарка. Можда му није познат. Коњ налеће на жутику, пропиње се, пада на колена; или га нека ниска грана белог храста коју не види обара у смет; или склизне кад се коњ пропне јер налети на бодље. Коњ се мало удаљи, не далеко. Онда стане – готов. А он – он је запањен, кожа му је опаљена ветром, истрошен је као камен у потоку. Смрзнут је и уморан, од мокрог снега. Ветар завија. Он је слеп. Гладан је, смрзнут и уплашен. Снег му штипа лице и чини га глатким. Стоји мирно, сам-самцијат, док ветар дува поред њега. Потом га снег сакрива. Ветар наноси покорицу преко њега. Једино ће га лопата поринута у снежне наносе или топла киша затећи како лежи поред коња.

Збацио сам ћебе, скочио и отрчао стазом коју смо направили између наноса и дрвећа, проклизавао сам, нагло скретао тамо-амо, упркос укочености, али све време сам држао подигнуту главу и пажљиво гледао напред.

Нису се налазили поред коња. Копито и део ноге које сам ископао лежали су поред стазе као да ничег другог није било. Уплашио сам се кад сам их видео као да их је неки добар ветар одувао с неког дрвета. Сад је дувао благи поветарац и схватио сам да ми је језик рањав. Хансова и ћалетова путања сезала је још даље – према Педерсеновој штали. Више нисам био узбуђен. Сетио сам се да сам оставио ћебе на седишту уместо да сам га пребацио преко Сајмона. Помислио сам да се вратим. Ћале је рекао тунел. То мора да је била шала. Али шта су намеравали да раде с том лопатом? Можда су га пронашли поред штале. Шта ако је то стварно био Шмит или Карлсон? Поразмислио сам ко бих волео да то буде. Ишао сам спорије ћалетовом путањом. Сад сам био сагнут. Кров Педерсенове штале био је све већи; небо је било магловитије; ту и тамо су облачићи снега поскакивали с врха наноса као откинути и брзо одлепршали.

Они *јесу* копали тунел. Нису чули кад сам се приближио. Заиста су копали тунел.

Ханс је копао по великом наносу. Простирао се у високом луку од шумарка према штали. Спајао се с кровом где је био најнижи и уливао у њега као да испод нема штале. Изгледало је као да се сав зимски снег ту сакупио. Да се нанос није завршавао у шумарку, био би страва за санкање. Могли бисте да ставите мердевине на ивицу крова и спустите се одатле. Покорица је изгледала довољно тврдо.

Ханс и ћале су кроз нанос издубили рупу дужине око три метра. Ханс је копао, а ћале је од ископаног снега правио гомилице иза себе. Израчунао сам да има близу тридесет метара до штале. Да смо били код куће и да нам није било толико хладно, било би забавно. А овако ће потрајати читав дан. Проклете будалетине.

Све мислим, почео сам, а Ханс је застао у тунелу са лопатом пуном снега у ваздуху.

Ћале се није ни осврнуо ни застао.

Можеш да нам помогнеш да копамо, рекао је.

Све мислим, рекао сам, и Ханс је испустио лопату, просуо снег и изашао. Све мислим, рекао сам, да копате на погрешном месту.

Ханс је показао ка лопати. Почни да копаш.

Треба нам нешто да преносимо снег, рекао је ћале. Постаје исувише далеко.

Ћале је шутнуо у снег и замлатарао рукама. Презнојавао се, као и Ханс. Било је то страшно шашаво.

Реко' копате на погрешном месту.

Реци Хансу. То је његова идеја. Он је наложени копач.

Мислио си да је то добра идеја, рекао је Ханс.

Нисам.

Па, рекао сам, тешко ћете баш тамо да га нађете.

Ћале се нацерио. Нећ' ни он нас да нађе.

Неће он никог да нађе ако је тамо где ја мислим.

О аха – *мислиш*. Ханс се приближио. Где?

Тамо докле је доспео. Заиста ми је било свеједно шта је Ханс радио. Могао је да се приближи колико је хтео. У снегу близу тог коња.

Ханс је кренуо, а ћале се угризао за усну и одмахнуо главом.

Вероватно Шмит или Карлсон, рекао сам.

Вероватно Шмит или Карлсон, срање, рекао је ћале.

Наравно, викнуо је Ханс.

Ханс је зграбио лопату, разјарен, и прошао с њом поред мене као да држи секиру.

Ханс ради као вршалица, рекао је ћале.

Никад нећеш завршити.

Не.

Виши је него што је потребно.

Наравно.

Зашто га онда копате?

Ханс. Ханс то жели.

Зашто, побогу?

Да стигнемо до штале а да нас нико не види.

Зашто не пређете иза наноса?

Ханс. Ханс каже не. Ханс каже да се с прозора на спрату види преко наноса.

Шта ког ђавола.

Има пушку.

Али ко зна да је он на спрату?

Нико. Не знамо чак ни да ли је тамо. Али тај коњ јесте.

Он је тамо где сам рекао.

А-а, није. Само би желео да јесте. Као и Ханс, а? Али није. Шта је клинац видео ако је он – његов дух?

Отишао сам до краја тунела. Све је изгледало плаво. Ваздух је био устајао и влажан. Могло је да буде забавно, снег изнад мене, чврст и зрнаст, узбуђење у тунелу, игре. Улаз у рудник, све пригушено, трагови оштрице у снегу. Па знао сам како се Ханс осећа. Било би дивно роварити, нестати под снегом, спавати далеко од ветра на нежном чаршаву, на безбедном. Устукнуо сам. Отишли смо по Ханса и кренули кући. Ћале ми је дао пиштољ уз осмех.

Чули смо како лопата сече покорицу и Ханса који дахће. Користио је лопату као виле. Сасекао је снег око коња на комаде. Гунђао би кад би заринуо лопату. Потом је њоме почео да удара снег, да га потискује, а онда је парао покорицу бочном страном оштрице.

Хансе. Нема сврхе, рекао је ћале.

Али Ханс је наставио с лопатом, расецао је и ударао, лупао тамо-амо као да покушава да убије змију.

Само арчиш време. Нема сврхе, Хансе. Јорге није био у праву. Он ни'е поред коња.

Али Ханс је настављао, све брже.

Хансе. Ћале је морао да проговори грубо и гласно.

Лопата се зарила у снег. Ударила је у камен и одзвонила. Ханс је клекнуо и шакама лупкао по снегу. Кад је угледао камен, престао је. Просто је зурио у њега на коленима у снегу.

Хансе.

Ђубре. Убио бих га.

Ни'е овде, Хансе. Како би могао да буде? Клинац га није видео овде, видео га је у кухињи.

Ханс изгледа није слушао.

Јорге није био у праву. Он уопште ни'е овде. Сигурно ни'е овде. Не мож' да буде.

Ханс је зграбио лопату као да је хтео да је зафрљачи и поскочио. Погледао ме је на тако ужасан начин да сам заборавио колико сам равнодушан.

Морамо да смислимо шта нам је чинити, рекао је ћале. Тунел неће упалити.

Ханс није гледао ћалета. Само је мене гледао.

Можемо да идемо кући, рекао је ћале. Можемо да идемо кући или да пробамо да пређемо иза наноса.

Ханс је полако спустио лопату. Почео је да се вуче уском путањом према штали.

Ајмо кући, Хансе, рекао сам. Ајде, идемо кући.

Не могу да идем кући, рекао је тихим равнодушним гласом док је пролазио поред нас.

Ћале је уздахнуо, а ја сам се осећао као мртав.

Трећи део

1.

Педерсенова кобила била је у штали. Ћале је водио рачуна да остане мирна. Протрљао ју је шаком по слабини. Положио је главу на њен врат и шапнуо јој на уво. Она се протресла и зањиштала. Велики Ханс је одшкринуо врата и провирио. Показао је ћалету да уђутка кобилу, али он је био у прегратку. Упитао сам Ханса да ли види нешто, а он је одмахнуо главом. Упозорио сам ћалета на ведро. Успео је да умири коња. У ведру се налазило нешто што личи на сунђере. Ако су то били сунђери, били су тврди. Ханс се окренуо од врата да протрља очи. Наслонио се на зид.

Онда је дошао ћале и погледао кроз прорез.

Не би' реко да је ико кући.

Велики Ханс је штуцао. Нечујно је псовао и штуцао.

Ћале је гунђао.

Сад је кобила била мирна, а ми смо дисали пажљиво и, да се ветар појачао, не бисмо могли да чујемо њега нити снег који је евентуално нанео. У штали је било топлије и оно мало светла нежно је падало на сено и дрво. Били смо на безбедном подаље од сунца и био је добар осећај то што су нам очи служиле да гледамо у непокретне алатке и кожу. Наслонио сам се на зид као Ханс и запојасао пиштољ. Био је добар осећај што сам испразнио ту руку. Лице ми је горело и био сам веома поспан. Могао сам да ископам рупу у сену. Чак и да је било пацова, спавао бих с њима. Све је било мирно у штали. Алат и опрема висили су са зидова, а кофе, вреће и саргија били су положени по поду. Ништа се није помицало у слами нити померало у сену. Кобила је опуштено стајала. А Ханс и ја смо били наслоњени на зид, он је увлачио дах и задржавао га, чекали смо ћалета, који није испуштао никакав звук. Једино што је деловало као нешто живо био је зрак сунца који се ушуњао испод њега, полегао по поду и појавио се на кофи бео и опасан.

Не би' реко, најзад је казао ћале. Никад не знаш.

Сад, ко ће ићи, помислио сам. Није далеко. И онда је готово. Баш је с друге стране дворишта. Ништа даље од пешачења иза наноса. Само прозори посматрају. Ако је био ту, отишао је, и нема зиме.

Отишао је.

Можда, Јорге. Али ако је дошао тим смеђим коњем на ког си набасао, зашто није узео ову Педерсенову кобилу кад је отишао?

Исусе, Ханс је прошаптао. Он је овде.

Може да се деси да је у штали, не бисмо га ни видели.

Ханс је штуцао. Ћале се нежно смешио.

Иди дођавола, рекао је Велики Ханс.

Помислио сам да ћу те спасти тог хиктања.

Да видим, рекао сам.

Мора да је отишао, помислио сам. Уопште није далеко. Мора да је отишао. Није се појавио. Није далеко, али ко ће отићи преко? Видео сам кућу тек кад сам добро зашкиљио.

Најближи део, трпезарија, била је према нама. Трем је био подаље, с леве стране. Могли бисте да пређете до ближег зида и пробијете се около испод прозора. Могао би да вас види с прозора на трему. Али отишао је. Ипак нисам хтео да пређем тај ветровити завејани простор да бих сазнао.

Хтео сам да Велики Ханс престане. Бројао сам размаке. Осим тога, све је било угодно иза мојих леђа. Наступила је дуга тишина док је држао дах, а после тога смо чекали.

Ветар је надолазио поред снешка. Сад је било дугачких плавих сенки поред њега. Небо је на истоку било ведро. Снег је лагано провејавао до трема поред снешка. Леденица је висила с носа пумпе. Нигде није било трагова. Питао сам да ли су видели снешка и чуо сам како ћале гунђа. Снег је допирао снешку до струка. Ветар му је одувао очи с лица. Нечујни димњак указивао је на празну кућу.

Нема ти ту никог, рекао сам.

Ханс је поново почео да штуца, па сам истрчао.

Отрчао сам до зида трпезарије и скроз приљубио леђа уз њега, снажно притискао. Сад сам на небу угледао облаке са западне стране. Ветар је надолазио. Било је океј да Ханс и ћале дођу. Ја бих зашао за угао. Обишао бих зид. Ту је био трем. Снешко је стајао сам поред њега.

Све чисто, довикнуо сам им док сам се опуштено удаљавао.

Ћале је обазриво изашао из штале с рукама на пушци. Ходао је споро да би био храбар, а ја сам стајао на чистини и смешкао се.

Ћале је седео грлећи колена кад сам чуо пуцањ, а Ханс је вриснуо. Ћалетова пушка се исправила. Повлачио сам се приљубљен уз кућу. Боже мој, помислио сам, он је стваран.

Желим пиће.

Држао сам се за кућу. Било је наноса снега уз њу.

Желим пиће. Шаком ми је дао знак.

Завежи. Завежи. Одмахнуо сам главом. Завежи. Завежи и умри, помислио сам.

Желим пиће, пресушио сам, рекао је ћале.

Ћале је поскочио кад сам поново чуо пуцањ. Изгледа да је уперио шаку ка мени. Прсти су ми склизнули низ даске. Покушао сам да их заријем, али су ми леђа склизнула надоле. Безнадежно сам затворио очи. Знао сам да ћу поново чути пуцањ, иако га зечеви не чују. Нечујно ће доћи. Леђа су ми клизила. Зечеве је, међутим, тешко погодити кад скакућу наоколо. Али преријски пси, као што је ћале, они седе. Осетио сам пахуље по лицу, како нестају при додиру. Упуцаће ме, тако ми бога. Да ли је ћалетова глава нагнута? Не гледај. Осећао сам како ми пахуље нежно падају на лице и растачу се. Блесак је био болан и затварао је прорез у мојим очима. Та пукотина на ћалетовом лицу сигурно је страшно сува. Не гледај. Да... ветар је надолазио... пахуље су биле брже.

2.

Кад ми је било толико хладно да ми је постало свеједно, отпузао сам до јужне стране куће и разбио двокрилни прозор пиштољем који сам заборавио да имам и спустио се у подрум, поцепавши јакну на стакло. Глежњеви су ме болели, па сам се шћућурио у мрачном ћошку, на хладном плеснивом месту поред кутија. Одмах сам заспао.

Мислио сам да сам се моментално пробудио, мада је светлост која је падала кроз прозор била црвена. Ставио их је у подрум, сетио сам се. Али остао сам ту где јесам, толико ми је било хладно да сам имао утисак да сам се раставио од живота и питао сам се да ли се све уротило тако да ја завршим у овом подруму у замену за клинца који му је измакао. Па, он се изненада појавио. Педерсенов клинац – можда је представљао некакву поруку. Не, више ми се допадала идеја да смо ми замењени затвореници. Ја сам поново у сопственој земљи. Не, пре ће бити да ми је додељена земља. Нова пуста земља. Све више сам се губио док смо долазили, можда измучен хладноћом. Како год, мантало ми се у глави, очи су ме пекле, поглед ми је био мутан, свуда неке траке. Па, био је брз и тих. Зец се просто спотакао. Женске су неосетљиве кад се смрзну. Помислио сам на мекоћу тунела, траг оштрице у снегу. Претпоставимо да је снег дубок тридесет метара. Доле, доле. Плаво-бела пећина, све тамније плава. Онда се грана на додатне тунеле као дрво. И лепе просторије. Да ли је већ фебруар? Сетио сам се филма у ком су месеци отпадали с календара као лишће. Девојке у црвеном прозрачном вешу нестају из видокруга на скијама. Тишина тунела. Све дубље унутра. Степенице. Широке, високе степенице. И терасе. Прозори од леда и љупка зелена светлост. Ах. И даље би било снега у фебруару. Ево спуштам се са штале, шине шиште. Опасно се нагињем, али ипак настављам да возим. Сад у корито, брзо снежно корито, и Педерсенов клинац који плута грудима надоле. Сви су се удавили у снегу, зар не? Мислим, мање-више, зар не? Клинац јер је убио породицу. А шта је са мном? Сигурно сам се смрзао. Али отићи ћу пре тога, то је лепа ствар, већ сам кренуо. Да. Занимљиво. Ја сам био нешто преко чега сам превлачио прстима и напипавао где боли, као да има похабаних места на кожи, рђе и трулежи на шрафовима и даскама које сам морао да пронађем, а места нису била приступачна, прсти су ми били укочени у рукавицама, а њихови крајеви рањави. Нос ми је цурио. Углавном интересантно. Занимљиво. Ухватио ме је грч у нози, што ме је сигурно пробудило. Издалека сам осећао мекане делове рамена у јакни, тешки појас од капе око чела, а на тврдом поду још тврђа стопала, на грудима чврсто обгрљена колена. Осећао сам их, али другачије... као притисак завртња кроз челик или колан кожног ама или стисак дрвета о дрво у подовима... као увртање и стезање, болно попуштање крхких спојених точкова, и натопљених летви, и у дубоким зимским изворима.

Нисам видео пећ, али била је угашена. Њен угаљ је хладан, знао сам. О сломљени прозор одбијала се дуга и бацала шаре на под. Једном је ветар дунуо кроз њега и пахуља се окренула. Степенице су водиле у мрак. Да је сноп светлости пао низ степенице, претпостављам да бих морао да пуцам. Напипавао сам тражећи пиштољ. Онда сам приметио подрум за воће и затворена врата где су били Педерсенови.

Да ли су већ мртви? Наравно да јесу. Сви су мртви осим мене. Мање-више. Свакако, Велики Ханс заправо није био мртав, осим ако га тип није сустигао док је урлао и трчао. Али Велики Ханс је отишао као кукавица. Знао сам то. Скоро да је било боље што га је снег дочекао живог. Нисам имао његове часописе, али сетио сам се како су изгледале, напумпаних брусева.

Врата су била сачињена од дрвета с дрвеном полугом. Лако сам отпустио полугу, али врата су била заглављена. Не би требало да се заглаве, али *јесу* се заглавила – на

врху. Покушао сам да видим врх тако што сам стао на прсте, али нисам могао добро да их савијем, па сам падао у страну. Џабе покушавам, помислио сам. Нема разлога за то. Поново сам повукао, веома снажно. Отпало је парче кад су се уз трзај отворила. Причвршћена клином. Зашто? Имала су полугу. У подруму за воће било је још мрачније, а ваздух је мирисао на устајало и земљу.

Можда су склупчани као клинац кад је пао. Можда је мраз на њиховој одећи, а коса им је укрућена. Које су им боје носеви? Да ли бих смео да их повучем за нос? Чуј. Ако је стара госпођа мртва, завирићу јој у међуножје. Нисам ја Ханс да их трљам. Велики Ханс је побегао. Снег га је сачекао. Овде доле није било лонца, шпорета. Пре него што урадите тако нешто, желите да будете сигурни. Помислио сам на то како су се сунђери у ведру стврднули.

Вратио сам се иза кутија, сакрио и посматрао степенице. Отпало парче је било наранџасто на шареном светлу. Чуо ме је кад сам сломио стакло или кад су се врата затресла и отворила или кад је испао клин. Чекао је иза врата на врху степеница. Требало је само да се попнем. Чекао ме је. Све ово време. Чекао је док смо стајали у штали. Чекао је да изађе ћале с рукама натовареним пушком. Није ризиковао и чекао је.

Знао сам да не могу да чекам. Знао сам да ћу морати да покушам да изађем. Он ће такође тамо чекати. Полако бих сео у снег као ћале. То би била срамота, посебна срамота након свега кроз шта сам прошао, јер сам био надомак нечег дивног, осећао сам како то титра у мени на необичан начин, у делу мене који је узлетео високо и смирено спустио поглед на гомилу моје укрућене одеће. О, шта је ћале заборавио. Могли смо да употребимо лопату. Помоћу ње бих пронашао флашу. Она би нам помогла да одемо кући. Поред шпорета бих опет дошао себи. Поред њега би ми поново било топло. Али док сам размишљао о томе, више ми се није чинило привлачним. Нисам желео да поново дођем себи на тај начин. Не. Било ми је драго што је заборавио на лопату. Али он... он је чекао. Ћале је увек говорио да може да чека; а да Педерсен не може. Али ћале и ја, ми нисмо могли – само је Ханс остао унутра, а ми смо изашли, док је све време прави чекач чекао. Знао је да ја не могу да чекам. Знао је да бих се заледио.

Можда су Педерсенови просто спавали. Морао сам да будем сигуран да матори не посматра. Каква ствар. Ћале се претварао да спава. Да ли би такође могао да глуми смрт? Она није била нешто. Дебела. Седа. Али међуножје је међуножје. Светлост на прозору је бледела. Небо које сам видео било је замагљено. Комадићи сломљеног стакла изгубили су сјај. Чуо сам ветар. Снег је растао поред прозора. Паучина је круто висила с једне греде као жичана мрежа. Пахуље су пратиле једна другу унутра и нестајале. У очају сам бројао три, једанаест, двадесет пет. Једна је засијала поред мене. Можда Педерсенови просто *јесу* спавали. Поново сам отишао до врата и погледао унутра. Чаше и тегле биле су прошаране малим низовима светла. Напипавао сам патос стопалом. Наједном сам помислио на змије. Гурао сам стопала. Доспео сам до сваког ћошка, али под је био празан. То је стварно било олакшање. Вратио сам се и сакрио међу кутије. Ветар је сад надолазио, са снегом, стакло се пресијавало на неочекиваним местима. Зарђали врхови кровних ексера у отвореном буренцету имали су бели одсјај. О за име бога. Горе, у кући, чуо сам како су се врата снажно залупила. Било му је доста чекања.

Клинац мора да се замрзне због убиства породице.

Степениште је било без рукохвата и стрмо. Као да посрће у ваздуху. Хвала богу да су газишта била чврста и да нису шкрипала. Мрак је владао пода мном. Ужас од висине. Али само сам се пео са санкама под руком. Кроз минут ћу се сјурити с ивице крова низ стрми нанос и подићи ћу снежну прашину за собом. Држао сам се степеница, испружен. Кад бих пао у свемир, лебдео бих око тамне звезде. Не календар за март. Можда би ме пронашли у пролеће како висим с ових степеница као зимска лутка.

Полако сам одмилео и одгурнуо врата. На кухињском тапету биле су насликане саксије, зелене и веома велике. Из сваке је растао један велики црвени цвет. Почео сам да се смејем. Допао ми се тапет. Допао ми се; био је мој; прешао сам прстима преко зелених саксија и огромног цвета који је вирио, смејући се. Лево од врата на врху степеница налазио се прозор који је гледао на задњи трем. Видео сам како ветар ужурбано наноси снег према снешку. Читавом дужином су небо и сва његова светлост били оловни, а сав снег пепељаст. Трем је био прекривен отисцима стопала, дебелим и прецизним.

Био сам надомак славља, али на време сам се сетио и одмаглио у плакар, погнуо се између метли и набацио руке преко очију. Низ дугачко зелено брдо стајао је ред оваца. Била је то моја омиљена слика у књизи коју сам имао кад ми је било осам година. На њој није било људи.

Био сам бесан, а ћале се смејао. Имао сам је од свог рођендана у пролеће. Онда ју је он сакрио. То се десило кад смо имали пољски клозет. Боже, како је тамо било хладно, а испод мрачно. Пронашао сам је поцепану у клозету и раскупусану на леденом мокром поду. А доле у рупи видео сам како плутају коврџаве овце. Било је чак и леда. Помахнитао сам, ваљао сам се и шутирао. Ћале је ударио себе и смејао се. Једино сам сачувао зајапуреног дечака у плавом, буцмастог у лицу, који ми се није свиђао. Крава је била поцепана. Кева је рекла да ћу једног дана добити другу. Неко време, сваког дана, чак и кад би снег нападао, небо било мртво и зимски ветар дувао, осматрао бих да ли моја тетка поново стиже и доноси ми књигу, као што је кева рекла. Никад није дошла.

А готово да сам имао Хансове часописе.

Али он би могао поново да дође. Како год, неће ме јурити кући, сад не, не. Тако ми бога, календар је био јасан, линије оштре и чисте, боје светле и веселе, и било је осмица исписаних по леду и црвених уста која певају и снег је припадао мени, високо небо такође, јарко и лепо, жестоко плаво. Али могао би. Брз је.

Нисам могао да кажем да ли је било топлије, али није било влажно као поред кутија и осећао сам мирис супе. У кухињи је било упаљено светло. Допирало је кроз отвор који сам оставио у плакару да бих се осећао угодније. Али светлост је бледела. Кроз отвор сам видео судоперу, сада беличасту. Пахуље су почеле да клизе с неба и отиру ћошкове о окно пре но што би их ветар поново ухватио и одувао. У сивилу их нисам видео. Онда би се појавиле – изненада – из њега, као трице из зрна, и лагано би додиривале прозор док се ветар ковитла. Нешто црно је скакутало. Налазило се дубоко у сивилу где и снег. Поскакивало је на необичан начин, а онда отишло. Црна дугачка капа, помислио сам.

Шутнуо сам кофу док сам излазио, а кад сам отрчао до прозора лева нога ме је издала и ударио сам о судоперу. Светлост је нестајала. Снег је надолазио. Надолазио је готово у равни са земљом, мој снег. Ветар је дувао у налетима. Потом, при затишју кад се снег слегао и кад је било довољно светло да се виде сенке по снежном наносу, угледао сам његова леђа на коњу. Угледао сам трзај репа. И снег се вратио. Велике завесе су ландарале. Нестао је.

3.

Једном, кад се прашина заковитлала с пута, поља била прекривена високом незграпном пшеницом, лишће сваког дрвета било сиво, увијено и клонуло, отишао сам на ливаду са старом метлом као пушком, где је маслачак почео да зри, а низија била испуцала, протерао сам скакавце са златнице као препелице и упуцао их док су укруг лепетали крилима. Осећао сам мирис пшенице на топлом ветру и свакој травки. У устима ми је био укус прашине, а очи су ме пекле од гледања у кућу, шталу и све те кофе. Прелазио сам метлом преко смеђег камења. Отерао сам коња Сајмона у хлад једног дрвета. Прелазио сам метлом преко смеђе ливадске траве и песницом као кундаком и окидачем упуцао Индијанца на коњу Сајмону. Јахао сам сувом равницом. Дојахао сам у суви поток. За мном се подигла прашина. Ишао сам брзо и викао. Трактор је био светлонаранџаст. Пресијавао се. Прашина се ковитлала за њим. Сакрио сам се у поток и пратио га како долази. Чекао сам док његова путања није скренула према мени. Посматрао сам и чекао. Очи су ми биле мајушне. Искочио сам уз поклик и одјахао преко суве равнице. Мој коњ је имао златан реп. Прашина се ковитлала за мном. Ћале је био на трактору са шеширом широког обода. С песницом као кундаком и окидачем, ишао сам брзо и упуцао га.

Ћале би зауставио трактор и сишао, па бисмо одшетали преко потока до дрвцета под којим је Сајмон стајао повијене главе. Сели бисмо поред дрвета и ћале би извадио флашу воде између његовог корења и отпио. Добро би је промућкао у устима пре но што је прогута. Обрисао би врх и понудио ми је. Ја бих узео гутљај као да је врела и вратио му је. Ћале би отпио још мало, уздахнуо и устао. Потом би рекао: нахранио пилиће ко што сам ти реко?, и одговорио бих да јесам, а онда би он рекао: како лов?, а ја бих казао прилично добро. Он би климнуо главом као да се слаже, клепио Сајмона по задњици и отишао, али увек би рекао да би било боље да се не играм предуго на сунцу. Посматрао бих га како одлази преко потока и маше шеширом пред лицем пре него што га стави. Онда бих кришом отпио из флаше, обрисао усне и њен отвор. После тога бих закорачио у амброзију и пустио је да ми голица колена, а потом бих, понекад, отишао кући.

Постало ми је топло поред ватре. Протрљао сам шаке. Појео сам бајати кекс.

Ћале је теретним колима отишао у град. Сијало је сунце. Ћале је отишао да сачека Великог Ханса на станици. Около је било снега, али блато се сливало и поља су поново била прошарана зеленом бојом. Блато се успело уз точкове теретних кола. Ваздух је понекад био свеж, а у потоку је било воде с одласком зиме. Кроз отвор на вратима пољског клозета видео сам га како теретним колима креће на воз. Кад сам имао два-

наест година, имао сам навику да гледам доле. Нешто је заискрило на води. Тад сам пронашао прву. Сунце је сијало. Блато се успињало уз точкове теретних кола, док је ћале ишао на воз, а снег текао уским потоком. Имао је греду испод седишта. Била је приступачна. Већ је био вешт у сакривању. Тако сам је пронашао и просуо у рупу. То је била последња година кад смо имали пољски клозет пошто смо га срушили кад је дошао Велики Ханс.

Појео сам јабуку коју сам пронашао. Кора јој је била смежурана, али унутра је била слатка.

Велики Ханс је снажнији од Сајмона, помислио сам. Допуштао ми је да му помажем око послова и разговарали смо, а касније ми је показао неке слике у својим часописима. Виђаш тако нешто овде?, питао би, одмахујући главом. Так'е сисе овде има само крава. Задиркивао би ме и смејао се док је вртео странице и допуштао ми само летимичан поглед. Или би ми пришао и шљепио по задњици. Заједно смо срушили клозет. Велики Ханс га је мрзео. Рекао је да је та прљава ствар погодна само за војнике. Али ја сам му много помогао, рекао је. Рекао ми је како Јапанке имају рез са стране и немају длаке. Обећао је да ће ми послати слику једне од њих и, мада сам га гњавио, то се никад није десило. Спалили смо даске на великој гомили иза штале, пламен је био тамнонаранџаст као залазак сунца и таман дим се ковитлао. Мокре су од пишаћке, рекао је Ханс. Стајали смо поред ватре и разговарали док није утихнула, звезде се појавиле и угаљ се зажарио, а он ми је шапатом испричао о рату и пуцању из великих пушака.

Ћале је волео лето. Желео је да буде лето читаве године. Једном приликом је рекао како виски ствара лето за њега. А Ханс је волео пролеће као и ја, мада сам ја такође волео лето. Ханс је говорио и показивао ми разне ствари. Једном је измерио своју киту кад му је била укрућена. Посматрали смо шеве како лете преко траве и намигују док им репови узлећу. Посматрали смо како се смеђа изворска вода пенуша поред стена у потоку и чули коња Сајмона како дахће и пумпу како шкрипи.

Онда је Ханс постао одбојан ћалету и овај ми је рекао како не би требало много да будем с Хансом. А онда је у зиму ћале постао одбојан Хансу, што је готово морало да се деси, и Ханс је говорио кеви неке страшне ствари о ћалетовом пићу и ћале га је једног дана чуо. Побеснео је и ужасно се понашао према кеви цео дан. Била је то ноћ налик на ову. Ветар је снажно дувао и снег је снажно надолазио, а ја сам заложио ватру, седео покрај ње и сањао. Кева је дошла и села близу мене, онда је и ћале дошао, сав горећи изнутра, док је Ханс остао у кухињи. Ја сам једино чуо ватру и у ватри сам читаво вече гледао кевино мирно лице а да се нисам ни окренуо, и чуо сам како ћале пије, и нико, чак ни ја, ништа није рекао читаве дуге, дуге вечери. Следећег јутра је Ханс отишао да пробуди ћалета и ћале је бацио нокшир и Ханс је узео секиру и ћале се толико смејао да се кућа тресла. Убрзо смо Ханс и ја почели да мрзимо један другог и да сами трагамо за ћалетовим флашама.

Ватра је јењавала. Понегде је била плава, али углавном је била наранџаста. И поред свих Педерсенових припрема које је увек обављао, како је ћале говорио, није имао много дрва у кући. Било је добро што ми је било топло, али нисам осећао толику аверзију према времену као раније. Помислио сам како ћу поприлично волети зиму од

сада па надаље. Сео сам што сам ближе могао, испружио се и зевнуо. Чак и да је његов ђока дебљи... Ја сам овде, а он на снегу. Био сам задовољан.

Сад је био на ветру и на хладном и поспан као ја сада. Глава му је била повијена као што је коњу сигурно била и клатио се у седлу веома уморан од придржавања и само се сањиво клатио затворених очију и са снегом по тешким капцима и трепавицама и са снегом у коси и по рукавима и унутар оковратника и у чизмама. Било је добро било ми је драго што је он тамо нисам ја тамо усправан и огољен на ветру на коњу као прут с коњем који је до сада највероватније стао погнуте главе погнуте пред олујом, и не бих волео да лежим сам самцијат тамо у хладном белом мраку, да умирем сам-самцијат тамо негде, да будем затрпан тамо негде док још покушавам да дишем, знајући да бих се полако појавио на површини тек на пролеће и да бих убрзо омекшао на сунцу и да би ме знатижељни пси узнемиравали.

Сигурно се коњ зауставио, али је натерао другог да настави. Можда ће такође успети да управља овим док се не сруши, или док он не падне, или се нешто сломи. Можда ће стићи до следећег места. Можда ће просто стићи. Карлсонов или Шмитов. Једном се то јесте десило иако није имао права нити прилике за то. Ипак јесте. Сад је био у дубоком снегу. Још снега је надолазило. Још је падао. Сад је био у њему и могао је да настави и могао је да се пробије кроз њега јер је то раније учинио. Можда је у снегу био свом на своме. Можда је живео тамо, као риба у језеру. Пролеће није поседовало ништа налик њему. Изненадио сам себе кад сам се насмејао што је кућа толико празна, а ветар толико уједначен да се није сматрао буком.

Угледао сам га како се приближава поред наших јасала, а коњ се спушта на колена тамо у наносу. Видео сам га како одлази у кухињу и улази нечујно због свег тог ветра. Видео сам Ханса како седи у кухињи. Пио је као што је ћале пио – подижући флашу. Кева је била ту, а њене шаке попут замке на столу. Педерсенов клинац је такође био ту, го у брашну, с пешкирима преко струка, а виски и вода су равномерно капали. Ханс је посматрао, посматрао је дечакове прљаве ножне прсте, посматрао га као што је мене посматрао својим зифт црним очима, док му језик клизи у устима. Онда ће угледати капу, капут, рукавице чврсто обавијене око пушке, и биће исто као кад је ћале ћушнуо чашу из руке Великог Ханса, само што ће се флаша овог пута откотрљати на под и просути. Кева ће се забринути што јој је кухиња упрљана, устаће, замесиће кекс дрхтавом кашиком и ставиће кафу.

Нестаће баш као и Педерсенови. Склониће их на неко место где ће остати скривени бар док прође зима. Али оставиће клинца у животу, јер смо нас двојица размењени, обрели смо се свако на свом новом терену. Зашто онда стоји тамо толико блед да видим кроз њега? Пуцај. Хајде. Пожури. Пуцај.

Коњ је кружио. Није познавао пут. Он није знао да је коњ кружио. Шакама је лабаво држао узде, па је тако коњ кружио. Све је било црно-бело и све исто. Није било никаквог пута којим би могло да се крене. Није било путања. Коњ је кружио. Није познавао пут. Једино је било снега до коњских бутина. Једино је било хладноће до голе кости и снега који иде у очи. Није знао. Како би могао да зна да је коњ кружио? Како је заиста могао да јаше и тера коња потпетицама кад није било никаквог места на које би могао да оде и све је било црно-бело и све исто? Наравно да је коњ кружио,

наравно да се вратио. Коњи имају осећај. То су све бајезгарије о коњима. А-а, није, ћале, а-а. Имају. Ханс је рекао. Имају. Ханс зна. Он је у праву. Све време је био у праву за пшеницу. Рекао је да је рђа на њој и била је. Био је у праву за пацове, стварно изједају потковице, једу све, па је коњ тако кружио. То је било одавно. Да, ћале, али Ханс је био у праву иако је то било одавно, а како би ти иначе могао да знаш, увек си пио... не лети... не, ћале... не ни у пролеће нити јесен... не, ћале, већ зими, а сад је зима и ти си у кревету где ти је и место – не говори ми, ћути. Флаша ми је донела пролеће баш као што је онај тип теби донео топлоту. Завежи. Завежи. Ужасно сам желео мачку или пса откад сам био мали. Знаш те Хансове слике, девојке с великим смеђим брадавицама налик на крајеве флаша... Завежи. Завежи. Нећу туговати. Ти сад ниси мушкарац. Твоја флаша је сломљена у снегу. Санке су прешле преко ње, сећаш се? Нећу туговати. Увек си намеравао да ме убијеш, ти, ћале, о да, јеси. Увек ми је било хладно у твојој кући, ћале. Јорге – и мени је. Не. Мени је. Ја сам био тај замотан у снегу. Чак бих и лети понекад дрхтао у хладу дрвета. И ћале – нисам те пипнуо, упамти – нема смисла прогањати ме. *Он* јесте. Можда је чак и наврећао. О не побогу молим те. Укруг. Буди се. Види да је коњ застао. Седи, њише се и мисли како коњ наставља, а онда види да то није тако. Покушава потпетицама, али коњ је дефинитивно стао. Он силази и води га право у шталу, и ено је, штала, штала из које је узео коња. Онда у штали почиње боље да види и назире нешто чврсто у дворишту где зна да се налази кућа и извесно ће олуја попустити и он ће угледати пропламсај нечег готово наранџастог, пропламсај ватре и назреће мене поред свега тога главе испружене на руци и скоро уснулог. Да сам добио пса, назвао бих га Шеп.

Скочио сам и отрчао у кухињу, само сам стао да се вратим по пиштољ, а онда отрчао до плакара за кофу коју сам испустио уз ужасан звекет. Славина је штуцала. Кутлача је звецкала у кофи испод судопере. Стога сам отрчао до ватре и проџарао је, при чему су се пањеви преврнули, а онда сам жарачем ударао пањеве, а варнице су летеле у моју косу.

Шћућурио сам се иза велике столице у углу подаље од ватре. Онда сам се сетио да сам оставио пиштољ у кухињи. Стопала су му била рањава и боса. Соба је била испуњена наранџастом светлошћу и зацрњеним сенкама које су се померале. Ветар је дивљао и кућа је шкрипала као степенице. Био сам сâм са свим оним што би се могло десити. Запитао сам се да ли Педерсенови имају пса, да ли Педерсенов клинац можда има пса или мачку и где се налазе ако их има, и кад бих знао како се зову, да ли би дошли да сам их позвао. Покушао сам да се сетим имена као да је то нешто што сам заборавио. Знао сам да сам сав конфузан и уплашен и луд и непрестано сам покушавао да мислим о нечему другом, шта ког ђавола, побогу, али није упалило. Све што је могло да се догоди налазило се насамо са мном и ја сам био насамо с тим.

Теретна кола су имала огроман точак. Ћале је имао папирну врећу. Кева ме је држала за руку. Раздрагани коњ је махао репом. Ћале је имао папирну врећу. Обојица смо побегли да се сакријемо. Кева ме је држала за руку. Теретна кола су имала огроман точак. Раздрагани коњ је махао репом. Обојица смо побегли да се сакријемо.

Ћале је имао папирну врећу. Теретна кола су имала огроман точак. Кева ме је држала за руку. Ћале је имао папирну врећу. Раздрагани коњ је махао репом. Теретна кола су имала огроман точак. Обојица смо побегли да се сакријемо. Раздрагани коњ је

махао репом. Кева ме је држала за руку. Обојица смо побегли да се сакријемо. Теретна кола су имала огроман точак. Ћале је имао папирну врећу. Кева ме је држала за руку. Раздрагани коњ је махао репом. Ћале је имао папирну врећу. Обојица смо побегли да се сакријемо. Ћале је имао папирну врећу. Обојица смо побегли да се сакријемо

Ветар је био миран. Снег је био миран. Сунце је пекло по снегу. Камин је био хладан и све цепанице од пепела. Лежао сам укочено на поду, привијених ногу, рукама око себе. Ватра је равномерно постајала сива док сам спавао и кад је прошла ноћ видео сам како прашина лебди, пресијава се и слеже. Зидови, тепих, намештај, све што сам видео са свог лакта изгледало је бледо и уморно и стешњено и скучено од хладноће. Имао сам утисак да никад раније нисам видео те ствари. Никад нисам видео протрећено јутро, болесни отегнути изглед зимске зоре или како се ствари налазе у соби где су одложене и како нико не улази и како се прашина лагано слеже.

Обуо сам чарапе. Уопште се нисам сећао како сам дошао од столице, али сигурно јесам. Узео сам шибице из кухиње и изувијане комаде папира из кутије поред камина и спустио их, разгрнувши пепео. Онда сам на врх ставио нека лагана дрвца за потпалу. Мислим да су то били делови наранџасте гајбе. А онда цепаницу. Запалио сам папир и он се разбуктао и дрвца су се љуштила и извијала, црвенела се и црнела, падала, и најзад су дрвца повукла ватру кад сам дунуо у њих. Шаке ми се уопште нису угрејале, иако сам их држао близу, па сам трљао руке и ноге и цупкао, али стопала су ме и даље болела. Онда је ватра загрмела. Још једна цепаница. Схватио сам да не могу да звиждим. Помало сам угрејао леђа. Напољу снег. Стрм. Било је дугачких пуних сенки у шупљинама наноса, али источни гребени били су светли. Након што сам се мало угрејао, шетао сам по кући у чарапама и поцепао их на степеницама. Погледао сам испод свих кревета и у свим плакарима и иза већине намештаја. Сетио сам се да су цеви залеђене. Узео сам кофу испод судопере и отворио врата задњег трема где се налазио смет и кутлачом захватио снег у кофу. Снег је сезао до снешкових рамена. Пумпа је била заграђена. Нигде није било путања.

Укључио сам шпорет и ставио снег у лонац. Увек је потребно много снега да се добије мало воде. Шпорет је био црн као чађ. Вратио сам се код камина и ставио још цепаница. Почело је да тутњи и ведрина је завладала у соби, али увек је било потребно много ватре. Увукао сам се у чизме. Некако сам предосећао да ћу видети коња.

Улазна врата нису била закључана. Вероватно ниједна нису. Можда је ушао право унутра. На то сам заборавио. Али сад сам знао да то није требало да се деси. Насмејао сам се да бих видео како ће смех звучати. Поново. Добро.

Пут је нестао. Ограде, грмље, старе машине: шта год да је постојало у било ком дворишту нестало је под снегом. Једино сам видео стрми снег и дугачке сенке и масивни светли гребен који само што се не сруши и магловито сунце које се рађа и баца наранџасте летвице као да је снежна ограда отпала. Он је овуда био прошао, али сад ништа не указује на то; никаква црна избочина у кориту или рука и нога како вире из наноса као отпала грана или коњска глава откривена као стена; нигде Педерсенове ограде нису остале огољене да би могао да се шћућури с коњем поред себе; ништа чак ни међу сенкама које су се смањивале док сам посматрао није указивало на нешто опипљиво, што није од снега, и што је некад било живо.

Видео сам прозор који сам сломио. Врата штале била су одшкринута, са стрмим наносом снега. Кућа је бацала уску сенку скроз до једног краја штале где се спојила с високим наносом у ком је Ханс био копао тунел. Сад још вишим. Касније ћу направити стазу до тамо. Можда ћу још више продубити тунел. Издубити читав нанос као шупље дрво. Имао сам времена. Такође сам видео храстове, чисте од снега, а њихове гранчице укрућене око грана као бодље. Стаза којом сам кренуо од штале до куће била је испуњена и сунце је блистало на њој. Ветар се извио и створио стрму косину снега наспрам куће где сам стајао. Кад сам окренуо главу, сунце је севнуло о цев ћалетове пушке. Снег се стрмо уздизао око њега. Једино је врх цеви био чист да прихвати сунце и блештао ми је право у очи кад сам окренуо главу како треба. Није могло ништа да се уради у вези с тим до пролећа. Још један снешко би се истопио. Вратио сам се до прочеља куће, док је тамна тачка плесала на снегу преда мном. Данас је небо било лепо и велико.

Пријало ми је што нисам морао да отресам снег са чизама, ватра је пријатно говорила, а лонац се нежно оглашавао. Није било потребе за туговањем. Ја сам био храбар и сад сам слободан. Снег ће ме чувати. Закопаћу ћалета и Педерсенове и Ханса, чак и кеву ако нађем за сходно. Испрва нисам желео да дођем, али сад нисам имао ништа против. Клинац и ја, ми смо урадили храбре ствари вредне памћења. То што се тај тип тако тајанствено пробио кроз снег и подарио нам такав величанствен обрт – па, то ме је подсетило на то како су ми говорили да се осећам у цркви. Зима их је коначно све узела и заиста сам се надао да је клинцу сад топло као и мени, да му је скроз топло, да гори, изнутра и споља, од радости.

(С енглеског превела ***Наташа Срдић****)*